

ĒRĢĻU NOVADA

ilgtspējīgas attīstības stratēģija

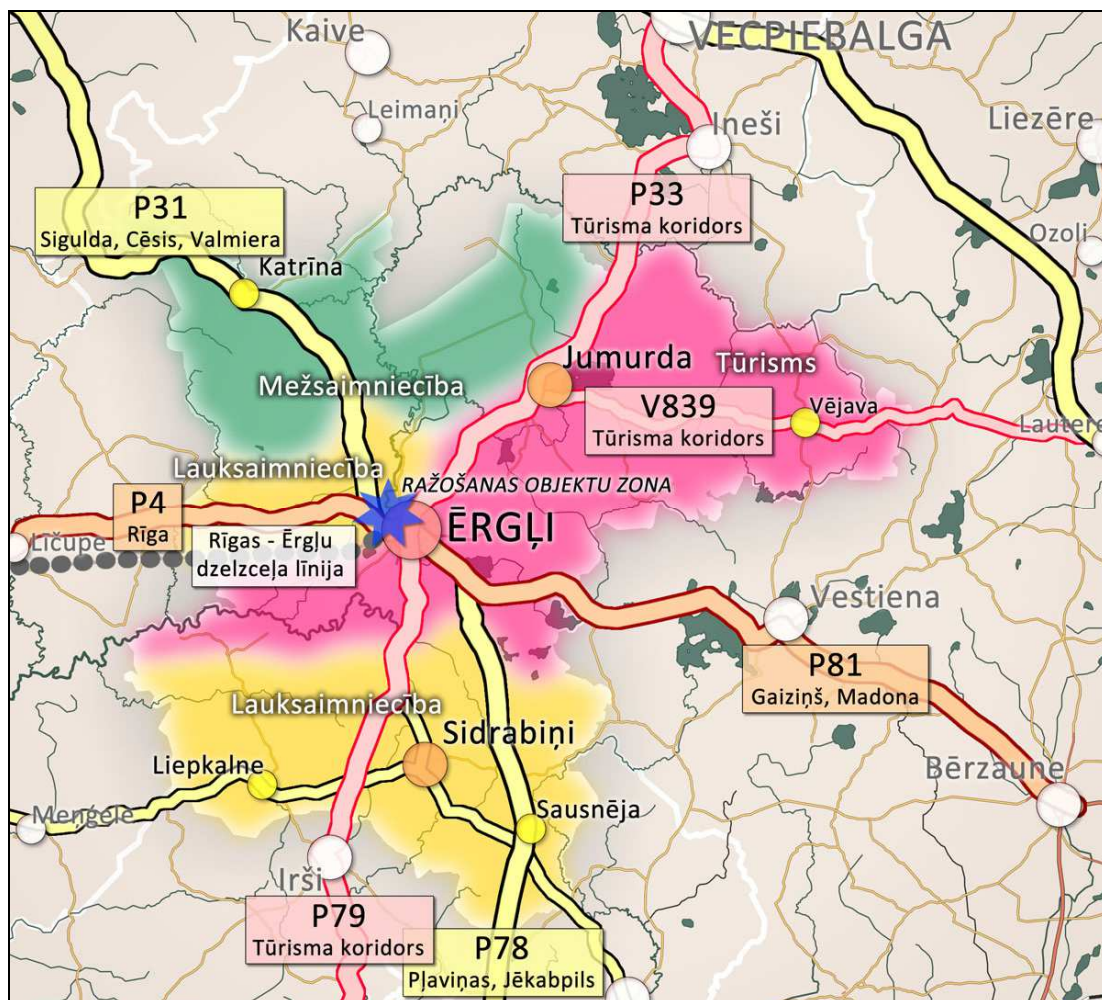
2013 - 2037

Saturs

KOPSAVILKUMS.....	3
IEVADS	4
1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	6
1.1. PAMATINFORMĀCIJA	6
1.2. DABAS RESURSI UN VĒRTĪBAS	6
1.3. IEDZĪVOTĀJI	7
1.4. TAUTSAIMNIECĪBA	8
1.5. INŽENIERTEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA	9
1.6. IZGLĪTĪBA, VESELĪBA, KULTŪRA U.C. PAKALPOJUMI	10
2. STRATĒGISKĀ DAĻA.....	12
2.1. ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS REDZĒJUMS	12
2.2. NOVADA ATTĪSTĪBAS SCENĀRIJI	12
2.3. SCENĀRIJU ANALĪZES REZULTĀTI	13
2.4. SPECIALIZĀCIJA	14
2.5. ILGTERMIŅA MĒRĶI UN PRIORITĀTES.....	15
3. TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA.....	18
3.1. LOMA REĢIONĀ UN FUNKCIONĀLĀS SAITES	18
3.2. SATIKSMES INFRASTRUKTŪRA	22
3.3. CIEMI UN PAKALPOJUMU KLĀSTS	24
3.4. LAUKU TERITORIJA.....	27
4. ĪSTENOŠANA UN UZRAUDZĪBA.....	29
PIELIKUMS. NR.1.....	30
STRATĒGISKIE MĒRĶI UN EKONOMISKĀ SPECIALIZĀCIJA ĒRGLU NOVADA KAIMIŅU PAŠVALDĪBĀS	30
PIELIKUMS. NR.2.....	32
SCENĀRIJU ANALĪZES SEMINĀRA REZULTĀTI.....	32

Kopsavilkums

1.attēls. Novada telpiskās attīstības perspektīva

Shēma: SIA „NK Konsultāciju birojs”

Ilgttermiņa redzējums: Zaļā vidē „zaļa” dzīve

Ilgttermiņa mērķi:

- SM1. „Pakalpojumi. Sadarbība. Attīstība.” – sociālo pakalpojumu, uzņēmējdarbības un tūrisma attīstība.
- SM2. „Infrastruktūra un vide” – transporta, komunālās, sakaru un komunikācijas infrastruktūras attīstība. Ainavas un publiskās telpas izkopšana un vides kvalitātes saglabāšana.

Esošā specializācija:

- Atpūtas un tūrisma pakalpojumi;
- Lauksaimnieciskā ražošana (lopbarības kultūru audzēšana; lopkopība: slaucamās govīs, liellopi, aitas; bioloģiskā lauksaimniecība);
- Mežsaimniecība, kokapstrāde (tai skaitā – ekoloģiskā koka būvniecība);
- Dzīves vieta.

Papildus attīstāmās jomas:

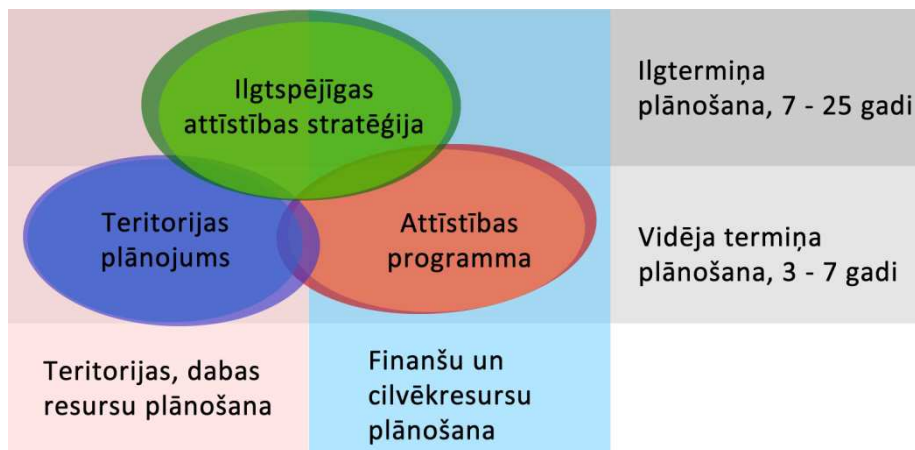
- Pārtikas un citas lauksaimniecības produkcijas pārstrāde (tehniskās kultūras, graudaugi, dārzeņi, augļi, ogu un ziedu audzēšana);
- Derīgo izrakteņu ieguve un pārstrāde, būvmateriālu ražošana (smilts, smilts – grants, kūdra);
- Amatniecība.

Ievads

Ērgļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2037.gadam (turpmāk – stratēģija) ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurš nosaka Ērgļu novada ilgtermiņa attīstības redzējumu, mērķus, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu.

Šī stratēģija ir hierarhiski augstākais pašvaldības plānošanas dokuments (sk. 2.attēlu), kas veido ilgtermiņa ietvaru Ērgļu novada attīstības programmai 2013. – 2019.gadam un izstrādājamam Ērgļu novada teritorijas plānojumam.

2.attēls. Latvijas pašvaldību attīstības plānošanas dokumenti

Shēma: SIA „NK Konsultāciju birojs”

Stratēģija izstrādāta saskaņā ar Ērgļu novada domes 2012.gada 29.marta sēdes lēmumu (sēdes protokols Nr.3, 8.§).

Dokumenta izstrādes vadītāja: Ērgļu novada vides pārvaldības un teritorijas plānošanas speciāliste Emma Cera; Dokumenta izstrādātājs: SIA „NK Konsultāciju birojs” (izstrādes vadītājs – Stratēģiskās un telpiskās plānošanas departamenta projektu vadītājs Gatis Pāvils).

Stratēģijas daļas

Stratēģija sastāv no šādām daļām:

- 1) **Esošās situācijas analīze** (analīzes kopsavilkums), kurā aprakstīti Ērgļu novadā pieejamie resursi un resursi izaugsmei, problēmas, attīstības procesu mijiedarbība un funkcionālās saites;
- 2) **Stratēģiskā daļa**, kurā ietverti ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), iespējamie attīstības scenāriji, novada ekonomiskā specializācija, ilgtermiņa attīstības mērķi un prioritātes;
- 3) **Telpiskās attīstības perspektīva**, kuras ietvaros noteiktas un shematiski attēlotas nozīmīgākās Ērgļu novada telpiskās struktūras, novada telpiskās attīstības prioritātes un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas.

Citi plānošanas dokumenti

Stratēģija ir izstrādāta, balstoties uz Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavotajām vadlīnijām „Metodiskie ieteikumi ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī” un ņemot vērā šādus plānošanas dokumentus:

- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (Latvija 2030);
- Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2007. – 2013.gadam;
- Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007. – 2027.gadam;
- Vidzemes reģiona alternatīvo sociālo pakalpojumu attīstības programma 2010. – 2017.gadam;

- Ērgļu pagasta teritorijas plānojums 2007. – 2019.gadam;
- Jumurdas pagasta teritorijas plānojums 2007. – 2019.gadam;
- Sausnējas pagasta teritorijas plānojums 2007. – 2019.gadam;
- Ērgļu novada attīstības programma 2013. – 2019.gadam;
- Kaimiņu pašvaldību plānošanas dokumenti:
 - Amatas novada attīstības programma 2013. – 2019.gadam (1.redakcija);
 - Kokneses novada ilgtspējīgās attīstības stratēģija 2013. – 2037.gadam (1.redakcija);
 - Madonas novada attīstības programma 2013. – 2020.gadam (1.redakcija);
 - Ogres novada attīstības programma 2011. – 2017.gadam;
 - Pļaviņu novada attīstības programma 2012. – 2018.gadam;
 - Vecpiebalgas novada ilgtspējīgās attīstības stratēģija līdz 2037.gadam (1.redakcija).

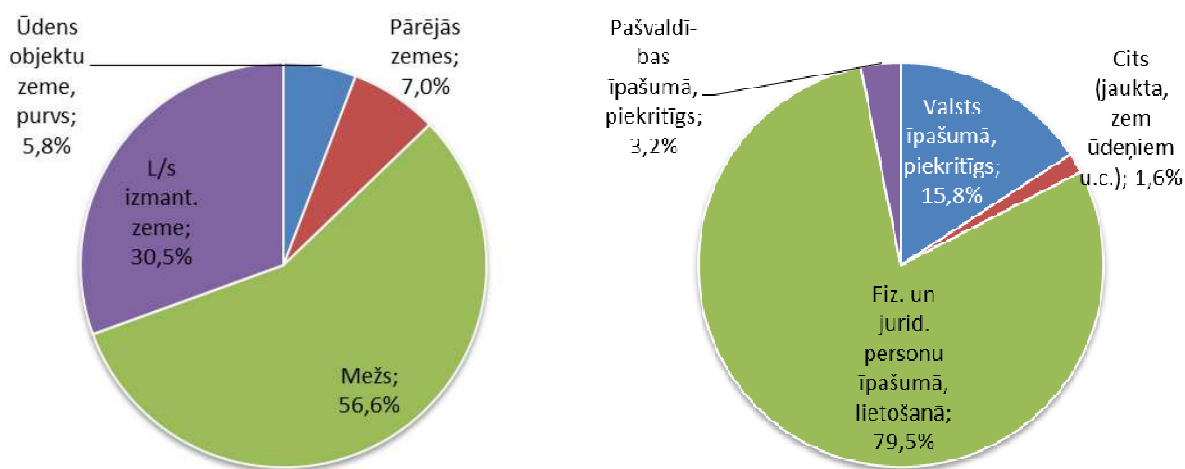
1. Esošās situācijas raksturojums

1.1. Pamatinformācija

Novada izveide	Izveidots pašreizējās teritoriālās robežās 2006.gadā, apvienojoties 3 pagastiem – Ērgļu, Jumurdas un Sausnējas.
Ģeogrāfiskais novietojums	Atrodas Latvijas vidusdaļā, Vidzemes plānošanas reģionā.
Platība	37 803,8 ha. Novads sastāv no šādām teritoriālajām vienībām: Ērgļu pagasts – 13 140,5 ha, Jumurdas pagasts – 12 998,6 ha un Sausnējas pagasts – 11 664,7 ha.
Robežojas ar	Amatas, Kokneses, Madonas, Ogres, Pļaviņu un Vecpiebalgas novadiem.
Apdzīvotās vietas	Administratīvais centrs – Ērgļi. Citas nozīmīgākās apdzīvotās vietas: Jumurda, Katrīna, Liepkalne, Sausnēja, Sidrabiņi.
Apdzīvojamums¹	8,3 iedzīvotāji uz 1 km ² . Mazāks iedzīvotāju skaits, nekā kaimiņu pašvaldībās.
Iedzīvotāju izvietojums	Ļoti nevienmērīgs – vairāk kā divas trešdaļas no visiem iedzīvotājiem dzīvo Ērgļu pagastā, 57% novada iedzīvotāju dzīvo Ērgļu ciemā.
Pašvaldības pārvalde	Pašvaldības sniegtos pakalpojumus nodrošina 7 pašvaldības struktūrvienības un 12 pašvaldības iestādes.
Starptautiskā sadarbība	Pašvaldības sadarbības partneri ārzemēs ir Oststelingverfas pašvaldība Nīderlandē, Ķelnes – Reizīkes pašvaldība Vācijā, Kohilas pašvaldība Igaunijā, Kulēnas pašvaldība Francijā.
Īpašie resursi	Gleznauna un daudzveidīga lauku ainava, kas piemērota rekreācijai, tūrisma attīstībai. Viena no pievilcīgākajām vietām Latvijā ziemas sporta veidiem, sniega sega saglabājas vidēji par 2 nedēļām ilgāk, nekā citur Latvijā. Tīra vide – iespēja attīstīt ekoloģiskās pārtikas ražošanu pie pieaugoša pieprasījuma pēc bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas. Kultūrvēsturiskais mantojums.

1.2. Dabas resursi un vērtības

3.attēls. Zemes lietošanas veidi un īpašuma statuss Ērgļu novadā (%), 2011.gads

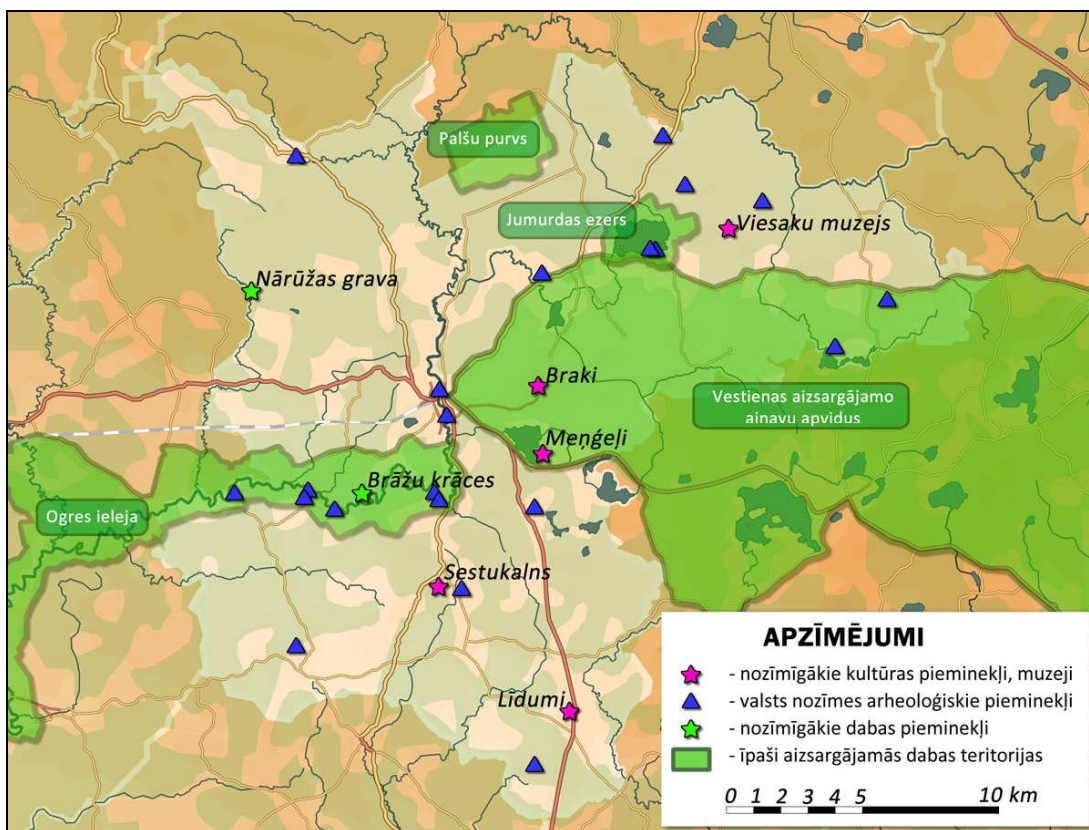

Informācijas avots: Ērgļu novada pašvaldība

¹ Centrālās statistikas pārvaldes dati, 2012.g.

Zemes	Nozīmīgākais dabas resurss ir meži, kas aizņem 56,6% novada platības (sk. 3.attēlu). Meži lielākoties atrodas fizisko personu īpašumā (61,8% no visiem mežiem). Lauksaimniecībā izmantojamās zemes aizņem 30,5% no novada platības, pateicoties tīrajai augsnei, pastāv potenciāls attīstīt bioloģisko un biodinamisko lauksaimniecību. Raksturīgs augsts fizisko un juridisko personu īpašumā un lietošanā esošo zemju īpatsvars (79,5%), pašvaldības īpašumā ir tikai 2% zemju.
Derīgie izraktni	8 derīgo izraktnu (smilts, smilts-grants, kūdra) atradnes. Smilts un grants ir izmantojama būvniecībai, ceļu būvei un laukumu ierīkošanai, kūdras var izmantot kā mēslojumu. Tikai dažās atradnēs iegūstamo kūdras var izmantot enerģijas ieguvei.
Ūdenstilpes	Novadā atrodas 10 ezeri, kuru platība pārsniedz 10 ha. Nozīmīgākā upe ir Ogre, kam ir nozīmīga vieta Ērgļu novada zemes izmantošanas struktūrā un ainavā, to raksturo augsta bioloģiskā daudzveidība. Upi iecienījuši ūdenstūristi, īpaši krāšņās ir laukakmeņu krāvumu veidotās Brāžu krāces.
Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	4 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, visas ir iekļautas <i>Natura 2000</i> aizsargājamo teritoriju tīklā (sk. 4.attēlu), kā arī 19 mikroliegumi ar kopējo platību 182,5 ha.

4.attēls. Dabas un kultūras mantojums Ērgļu novadā

Karte: SIA „NK Konsultāciju birojs”

1.3. Iedzīvotāji

Rādītājs	Pagātne	Esošā situācija	Tendences
Iedzīvotāju skaits	4 709 (1990)	3 426 (01.07.2012.) (PMLP dati – tālākā analīze saskaņā ar šiem datiem) 3 207 (01.03.2011. tautas skaitīšanas dati)	Iedzīvotāju skaita (ilgttermiņa) izmaiņas novadā ir līdzīgas valstī un reģionā kopumā novērojamām tendencēm – laikā no 1990.gada līdz 2012.gadam iedzīvotāju skaits samazinās. No 2006. līdz 2012.gadam iedzīvotāju skaits Ērgļu novadā ir samazinājies par 7,3%.

Rādītājs	Pagātne	Esošā situācija	Tendences
Dabiskais pieaugums	-38 (2000)	-27 (2011)	Negatīvs ikgadējs dabiskais pieaugums ir viens no galvenajiem iemesliem iedzīvotāju skaita samazinājumam novadā.
Iedzīvotāji līdz darbības vecumam īpatsvars	13,9% (2007)	11,4% (2012)	Novadā samazinās iedzīvotāju līdz darbības vecumam skaita īpatsvars, jo samazinās dzimstība.
Iedzīvotāji darbības vecumā īpatsvars	61,4% (2007)	63,6% (2012)	Ērgļu novadā pieaug iedzīvotāju darbības vecumā skaita īpatsvars, bet tas ir mazāks nekā vidēji valstī (01.01.2012.: novadā – 63,6%, Latvijā – 65,4%).
Demogrāfiskās slodzes līmenis	628 (2007)	671 (2012)	Demogrāfiskās slodzes līmenis Ērgļu novadā laikā no 2007.gada līdz 2011.gadam ir palielinājies.

1.4. Tautsaimniecība

Uzņēmumu skaits uz 1 000 iedzīvotājiem²	Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits uz 1 000 iedzīvotājiem Ērgļu novadā (64) ir mazāks nekā vidēji Vidzemes reģionā (71) un Latvijā (69).
Galvenās nozares³	Novadā esošie uzņēmumi galvenokārt izmanto vietējo dabas resursu sniegtās iespējas – lielākais uzņēmumu skaits novadā darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarēs (57,6%).
Lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma⁴	Lielākie novada uzņēmumi (pēc apgrozījuma) 2011.gadā bija SIA „AIBI” (darbības nozare – gaļas pārstrāde un konservēšana, apgrozījums 3 829 716 LVL), SIA „Conatus BIOenergy” (elektroenerģijas ražošana un siltumapgāde, 1 581 391 LVL), SIA „ELBRA” (energoceļniecība un inženiertīklu būvniecība, 945 583 LVL), SIA „Palīgs” (mazumtirdzniecība, 534 557 LVL) un SIA „Ērgļu aptieka” (farmaceitisko izstrādājumu tirdzniecība, 317 661 LVL).
Uzņēmumi	Ērgļu novadā nav vidējo un lielo uzņēmumu, un lielākā daļa (194 jeb 95%) no visiem novada ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem ir mikrouzņēmumi ⁵ .
Ārvalstu tiešās investīcijas	Novada uzņēmējiem nav sekmējies piesaistīt ārvalstu tiešās investīcijas ⁶ – laikā no 1990.gada līdz 2013.gada februārim piesaistīti vien 1 983 LVL, kas ierindo Ērgļu novadu 114.vietā starp Latvijas pašvaldībām ⁷ .
Nodarbinātība	Ērgļu novadā kopumā visvairāk darbinieku ir nodarbināti pakalpojumu nozarēs (tirdzniecība, valsts pārvalde, izglītība u.c.), bet salīdzinoši vāji attīstītas ir ražošanas un apstrādes nozares (apstrādes un ieguves rūpniecība, lauksaimniecība).
Mēneša vidējā darba samaksa⁸	Vidējā bruto darba samaksa (pavisam, bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50) Ērgļu novadā 2011.gadā bija 354 LVL, kas ir mazāk nekā kaimiņu pašvaldībās, Vidzemes reģionā (387 LVL) un vidēji valstī (504 LVL).
Bezdarba līmenis	Laika posmā no 31.12.2006. līdz 30.04.2012. bezdarbs palielinājies no 4,4% līdz 11,9%. Visstraujāk tas palielinājās 2009.gadā, kad ekonomiskā situācija pasliktinājās valstī kopumā (sk. 5.attēlu). Bezdarba līmenis novadā ir augstāks nekā Vidzemes reģionā (9,4%) un vidēji Latvijā (8,7%). 37,1% no novada bezdarbniekiem bez darba ir 1 – 3 gadus.

² Centrālās statistikas pārvaldes dati, 2011.g.

³ Centrālās statistikas pārvaldes dati, 2011.g.

⁴ Lursoft datu bāze, 10.02.2013.

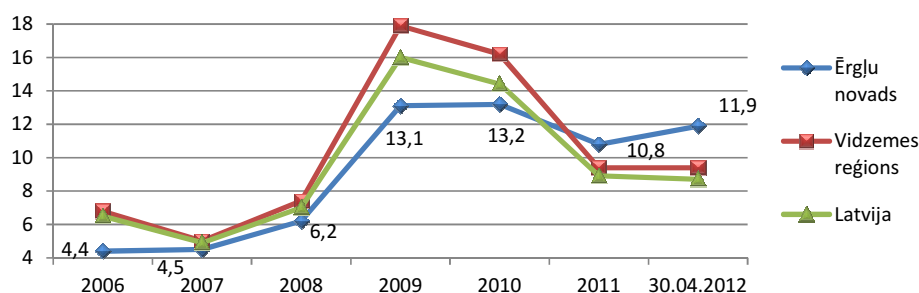
⁵ Centrālās statistikas pārvaldes dati, 2011.g.

⁶ Ieguldījumi uzņēmumu pašu kapitālā, reinvestētā peļņa u.c.

⁷ Lursoft datu bāze, 10.02.2013.

⁸ Centrālās statistikas pārvaldes dati

5.attēls. Bezdarba līmenis (%) Ērgļu novadā, Vidzemes reģionā un Latvijā, 2006. – 2012.gads

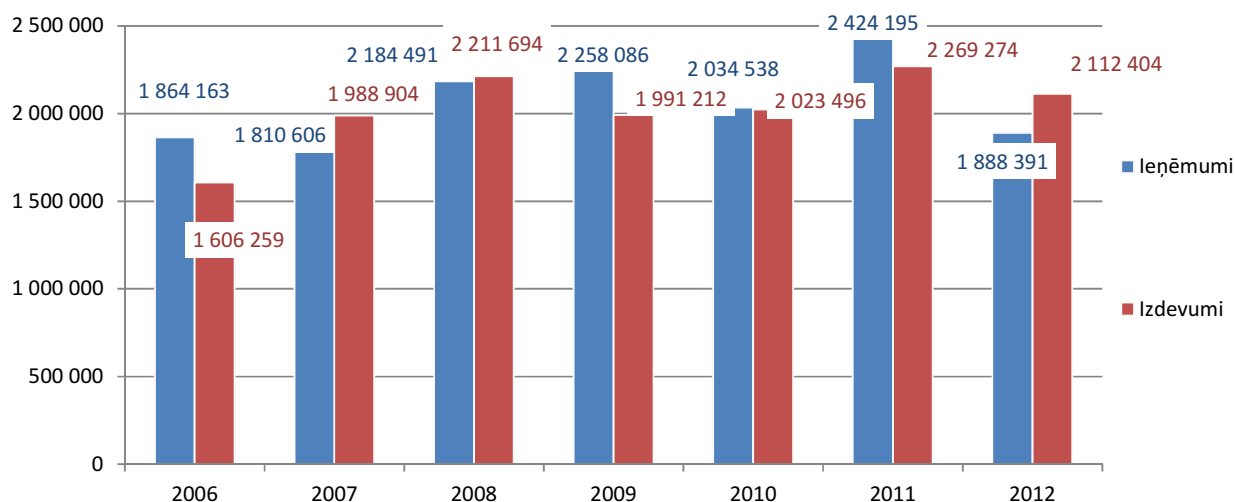
Informācijas avots: Nodarbinātības valsts aģentūra

Pašvaldības pamatbudžets

Ērgļu novada pamatbudžeta ieņēmumi 2012.gadā bija 1 888 391 LVL apmērā (sk. 6.attēlu). Ērgļu novada pašvaldības pamatbudžeta izdevumi 2012.gadā bija 2 112 404 LVL apmērā. Lielākās izdevumu pozīcijas 2012.gadā bija atlīdzība (52,3%) un izdevumi preču un pakalpojumu apmaksai (26,3%).

Lai gan iedzīvotāju skaits novadā ik gadu ir samazinājies, pašvaldības budžeta ieņēmumi kopumā ir nedaudz palielinājušies, kas liecina par to, ka dzīvojošie vai jaunās ģimenes, kuras uzsākušas dzīvi novadā pēdējo četru gadu laikā, kļūst turīgākas.

6.attēls. Ērgļu novada pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi (latos), 2006. – 2012.gads

Informācijas avots: Valsts kases pašvaldību budžeta pārskati

Pašvaldības saistības

Ņemot vērā Ērgļu novada pašvaldības kredītsaistības uzsāktajiem attīstības projektiem (979 054 LVL apmērā), pašvaldības budžeta kopējais parādu saistības apjoms 2012.gada 31.decembrī bija 12,1% no pamatbudžeta ieņēmumiem (bez mērķdotācijām un iemaksām pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā).

Īstenotie projekti

Laikā no 2008. līdz 2011.gadam Ērgļu novada pašvaldība ir īstenojusi 18 projektus, piesaistot ES, citu finanšu instrumentu līdzfinansējumu un izmantojot pašvaldības budžeta finansējumu. Investīciju projekti, galvenokārt, tika īstenoti izglītības un komunālo pakalpojumu nozarēs.

Teritorijas attīstības indekss

2011.gadā Ērgļu novads atradās 84.vietā starp Latvijas novadiem pēc teritorijas attīstības indeksa (-0,659). Ērgļu novadam ir zemāks teritorijas attīstības indekss, nekā pārējām kaimiņu pašvaldībām.

1.5. Inženiertehniskā infrastruktūra

Valsts autoceļi

Ērgļu novadu šķērso vairāki Latvijas valsts autoceļi – reģionālie autoceļi P4, P31, P33, P78, P79 un P81 (69,9 km kopgarumā), kā arī vairāki vietējie autoceļi (56,895 km kopgarumā).

Pašvaldības

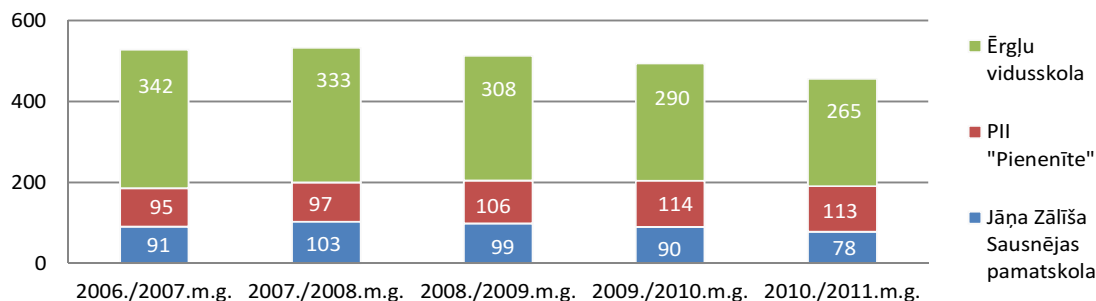
Pašvaldības īpašumā esošo autoceļu kopgarums ir 154,35 km. Tikai 2,10 km (1,4%) no tiem ir asfaltēti. Novadā ir 3 tilti

autoceļi un ielas	un 45 ielas (22,73 km kopgarumā). Ielas ir asfaltētas 7,055 km garumā, kas sastāda 31,0% no ielu kopgaruma. Ceļu, ielu un tiltu stāvoklis kopumā nav apmierinošs, un tas pasliktinās.
Satiksmē	Autoceļu tīkls nodrošina Ērgļu novada iedzīvotāju piekļuvi pārējiem transporta veidiem (dzelzceļam, lidostām un ostām). Galvenie autobusu satiksmes virzieni ir uz Madonu un Rīgu. Tuvākās dzelzceļa stacijas atrodas Pļaviņās (32 km no Ērgļiem), Koknesē (39 km) un Madonā (43 km).
Komunālā saimniecība	Novadā ir vairāki ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un siltumapgādes pakalpojumu sniedzēji. Centralizēta siltumapgādes sistēma ir tikai Ērgļu ciemā. Atkritumu savākšanu un izvešanu novada teritorijā nodrošina SIA „Madonas namsaimnieks”.
Elektroapgāde	Ērgļu novadā elektroapgādi nodrošina Ērgļu 23.apakšstacija (110 kV). Elektroapgādes nodrošinājuma teritoriālais pārklājums un jaudas ir pietiekamas. Jaunie pieslēgumi tiek plānoti atkarībā no lietotāju pieprasījuma elektroapgādei.
Dabas gāze	Novada teritorijā nav centralizētas gāzes apgādes, tāpēc iedzīvotāji lieto gāzi balonos.
Dzīvojamais fonds	Uz 2011.gada 1.janvāri Ērgļu novada dzīvojamā fonda platība bija 161 158 m ² , no kuriem Ērgļu pagastā – 96 303 m ² (59,8%); Jumurdas pagastā – 22 920 m ² (14,2%) un Sausnējas pagastā – 41 935 m ² (26%).

1.6. Izglītība, veselība, kultūra u.c. pakalpojumi

Izglītība	Novadā ir 1 pirmsskolas izglītības iestāde, 2 vispārējās izglītības iestādes, 1 profesionālās ievirzes izglītības iestāde – Ērgļu mākslas un mūzikas skola, un 1 profesionālās izglītības iestāde – Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošā Ērgļu Profesionālā vidusskola.
Izglītojamo skaits	Laikā no 2006./2007.m.g. līdz 2010./2011.m.g. izglītojamo skaits novada pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs ir samazinājies par 13,6% (sk. 7.attēlu).

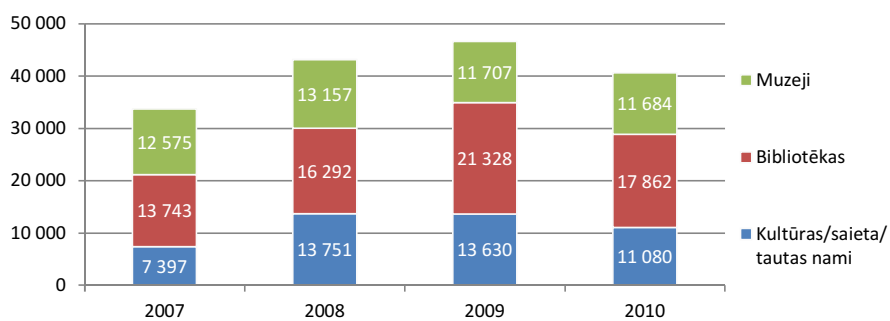
7.attēls. Izglītojamo skaits novada pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs, 2006./2007.m.g. – 2010./2011.m.g.

Informācijas avots: Ērgļu novada izglītības iestādes

Sports	Fiziskajām aktivitātēm novadā ir pieejama skolu sporta infrastruktūra (sporta zāles, laukumi, skrejceļi u.c.). Iecienītākie sporta veidi ir basketbols, volejbols (vasaras sezonā darbojas 2 pludmales volejbola laukumi), hokejs (ziemā), distanču slēpošana (ik gadu tiek izveidota 5 km gara slēpošanas trase) un orientēšanās.
Veselības aprūpe, sociālā palīdzība	Novadā ir pieejama primārā veselības aprūpe, neatliekamā medicīniskā palīdzība un sekundārā ambulatorā aprūpe ar speciālistu pakalpojumiem (neirologs, ķirurgs, ginekologs), laboratoriskie izmeklējumi, rentgena kabinets, rehabilitācijas pasākumi, kā arī sociālā palīdzība un pakalpojumi.
Kultūras infrastruktūra	4 bibliotēkas, 3 kultūras/tautas/saieta nami un 2 muzeji. Kultūras iestāžu infrastruktūra ir neapmierinošā stāvoklī, nepietiekama ir arī materiāltehniskā bāze. Novadā atrodas Strūves ģeodēzisko uzmērījumu punkts „Sestukalns”, kas iekļauts UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā.
Kultūras iestāžu apmeklētāju skaits	Kopumā apmeklētāju skaits novada kultūras iestādēs (kultūras/tautas/saieta namos, bibliotēkās un muzejos) ir palielinājies (sk. 8.attēlu), ko sekmējis plašais kultūras piedāvājums un aktīvā amatierkolektīvu darbība.

8.attēls. Novada kultūras iestāžu apmeklētāju skaits, 2007. – 2010.gads

Informācijas avots: Ērgļus novada kultūras iestādes

Tūrisms

Tūrisma piedāvājums Ērgļu novadā vērsts uz aktīvo atpūtu, izglītojošo (izziņas) tūrisma un kultūrvēsturiskiem objektiem.

**Iedzīvotājiem
pieejamie
pakalpojumi**

2012.gada jūnijā novadā pieejami finanšu bankomāti, novadā ir 3 pasta nodaļas, kuras atrodas Ērgļos, Sidrabiņos un Jumurdā. Pieejami ir arī veikalu, autoskolas, autoservisa, veterinārārsta, u.c. pakalpojumi.

2. Stratēģiskā daļa

2.1. Ilgtermiņa attīstības redzējums

Ērgļu novadu nākotnē raksturo radoši, patriotiski, aktīvi, atbildīgi cilvēki, kā arī sakopta vide un gleznainas dabas ainavas.

Zaļā vidē „zaļa” dzīve – kas simbolizē videi draudzīgas uzņēmējdarbības, lauksaimniecības, kultūras un tūrisma attīstību novada iedzīvotāju labklājības paaugstināšanai.

Ērgļu novada ekonomiskās attīstības pamatā ir sakārtota infrastruktūra, atbalsts uzņēmējdarbībai un sabiedriskām iniciatīvām, kā arī kvalitatīvas izglītības iegūšanas iespējas.

Novada vērtība ir tās iedzīvotāji, un novadu veido stipras ģimenes. Ērgļu novads ir vieta, kur jaunieši vēlas atgriezties un vienlaikus – vieta, kur pavadīt cienīgas vecumdienas.

2.2. Novada attīstības scenāriji

Ērgļu novada pašvaldības finanšu, cilvēku un laika resursi ir nepietiekami, lai īstenotu visas novada attīstībai nepieciešamās rīcības. Lai ar esošajiem resursiem gūtu panākumus, ir nepieciešams izvēlēties prioritāros mērķus un rīcības, kuru īstenošanai novada pašvaldībai būs pietiekami daudz resursu un kuru īstenošana sniegs vislielāko atdevi un jaunus resursus citu rīcību īstenošanai.

Šo mērķu un rīcību izvēlei tika izvēlēta **attīstības scenāriju metode**, kas paredz to, ka novada attīstībai tiek izvēlēts kāds noteikts scenārijs, analizētas nepieciešamās darbības šī scenārija īstenošanai un scenārija īstenošanas sekas – pozitīvās un negatīvās. Realitātē nevienu no šādiem scenārijiem individuāli nevar īstenot, tomēr scenāriju analīze ļauj izvērtēt vēlamāko Ērgļu novada attīstības modeli un izvēlēties darbības prioritātes. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes ietvaros tika analizēti trīs Ērgļu novada attīstības scenāriji:

- 1) „Lauksaimnieki”;
- 2) „Ekobūvnieki”;
- 3) „Atpūta”.

1) „Lauksaimnieki”

Mērķis: Efektīvi izmantot zemes un mežu resursus, ražojot pēc iespējas vērtīgāku produkciju.

Potenciāls: Tīra augsne, mežu resursi, aug pieprasījums pēc tīras pārtikas.

Vieta: Viss novads.

Ieguldījumi: Uzņēmēju atbalsts, meliorācijas sistēmas, ceļi.

Konkurenti: Latvijas lauku novadi (uztverama arī kā iespēja kooperācijai), ražotāji citur Eiropas Savienībā.

Ieguvumi: Stabila ekonomiskā attīstība atbilstoši tradicionālajai novada specializācijai, stimuls saglabāt tīru vidi.

Trūkumi: Lēna attīstība, paliek galvenokārt tie iedzīvotāji, kam pieder zeme / ir aicinājums nodarboties ar lauksaimniecību / mežsaimniecību, konkurence.

2) „Ekobūvnieki”

Mērķis: Attīstīt Ērgļus un novadu kā specializētu koka ekoloģiskās būvniecības izglītības un ražošanas centru.

Potenciāls: Pieprasīta un neizmantota niša, esošā profesionālās izglītības iestāde, mežu resursi.

Vieta: Galvenokārt Ērgļi.

Ieguldījumi: Profesionālās izglītības iestādes attīstība, kompetences centrs, ražošanas zona, paraugprojekti, mārketinga.

Konkurenti: Citi novadi ar līdzīga profila profesionālās izglītības iestādēm.

Ieguvumi: Izteikta specializācija, veids, kā piesaistīt jaunus cilvēkus un uzņēmumus, atpazīstamība un identitāte.

Trūkumi: Atkarība no vienas ekonomikas nozares, netiek attīstīts viss novads.

3) „Atpūta”

Mērķis: Efektīvi izmantot novada ainavas un kultūrvēstures resursus, piesaistot tūristus, konferences.

Potenciāls: Ainavas un kultūrvēstures resursi.

Vieta: Viss novads.

Ieguldījumi: Ceļu infrastruktūra, elektroapgāde, atbalsts jomas uzņēmējiem, mārketinga.

Konkurenti: Lielākā daļa Latvijas pašvaldību (ja tiek piedāvāti ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumi – mazāk).

Ieguvumi: Stabils, pašu radīts ekonomikas pamats, stimuls saglabāt un izkopt ainavu un kultūras vērtības, pakalpojumu attīstība.

Trūkumi: Liela konkurence, mazs iekšējais (Latvijas un reģiona) tirgus. Izveidojot pansionātus paaugstinātos vecu cilvēku īpatsvars novadā, augstāki sociālie izdevumi.

2.3. Scenāriju analīzes rezultāti

Izvērstā scenāriju analīzes rezultāts sniegts 2.pielikumā.

2012.gada 4. – 5. oktobra semināra ietvaros lielāko atbalstu no piedāvātajiem scenārijiem guva „Lauksaimnieku” scenārijs (9 balsis), otrā vietā – „Atpūta” (6 balsis) un trešā – „Ekobūvnieku” scenārijs (1 balss).

Tomēr semināra dalībnieki norādīja, ka pārmērīga koncentrēšanās uz jebkuru no scenārijiem nav vēlama un ir iespējams apvienot vairāku scenāriju pozitīvās īpašības. Diskusijas gaitā gūtas vērtīgas atziņas:

- Dažādās novada teritorijās īstenojami atšķirīgi scenāriji. „Lauksaimnieku” scenārijs ir piemērotāks Sausnējas pagastam un Ērgļu pagasta austrumos un ziemeļos, savukārt „Atpūtas” scenāriju (tūrisma joma) veiksmīgāk var attīstīt Jumurdas pagastā un Ērgļu pagasta austrumu daļā.
- „Ekobūvnieku” scenārijs var nodrošināt novadam spilgtu identitāti un ekonomisko specializāciju, taču tā realizācija prasa apjomīgas, ilgstošas investīcijas Ērgļu profesionālajā vidusskolā, kas pašlaik ir valsts pārziņā. Scenārijs neattīsta visu novadu un nerada nodarbinātības iespējas visām iedzīvotāju grupām. Koncentrēšanās tikai uz „Ekobūvnieku” scenārija īstenošanu novada tautsaimniecībai ir riskanta, jo padara to atkarīgu no būvniecības nozares veiksmēm un neveiksmēm.
- „Lauksaimnieku” un „Atpūtas” scenāriju apvienojums nodrošina pēc iespējas vienmērīgu visa novada teritorijas attīstību;
- „Lauksaimnieku” un „Atpūtas” scenāriji papildina viens otru, jo ļauj nodrošināt rekreācijas / tūrisma uzņēmumu klientus ar augstvērtīgu pārtiku un veicina pārtikas produkcijas noietu novada teritorijā;

- Ērgļu ciemam mūsdienās trūkst identitātes, kuru spētu nodrošināt tieši „Ekobūvnieku” scenārijs. Ērgļi ir attīstāmi kā simboliski „Vidzemes augstienes vārti”, kas liecina, ka viesis ir ieradies ainaviski izteismīgā, ekoloģiski tīrā un saistošā novadā.
- Nevieni no scenārijiem nav izvēlēti par galveno Ērgļu novada attīstības scenāriju, taču šī stratēģija tiek balstīta galvenokārt uz diviem scenārijiem: „Lauksaimnieku” un „Atpūtas” scenāriju, paredzot saglabāt iespēju attīstīt arī ekobūvniecības specializāciju.

2.4. Specializācija

Ērgļu novada lomu valsts attīstībā noteiks izvēlēta specializācija novada redzējuma (Zaļā vidē „zaļa” dzīve) ietvaros. Galvenokārt tiks atbalstīta un veicināta jau **esošās specializācijas attīstība**, tomēr specializācijas ietvaros ir definētas attīstības **perspektīvās jomas**, kuras paver novadam jaunas attīstības iespējas.

Mainoties iedzīvotāju dzīves līmenim un prioritātēm, pielāgojoties laikmeta prasībām un aizvien racionālāk izmantojot pieejamos resursus, novada specializācija nākotnē tiks papildināta ar jauniem akcentiem un virzieniem.

1) Esošās specializācijas attīstība

Balstoties uz novadā pieejamajiem dabas resursiem un kultūrvēsturiskajām tradīcijām, Ērgļu novadā ir attīstījušās vairākas ekonomikas jomas, kas ir izturējušas laika pārbaudi un tāpēc ir būtiski tās attīstīt arī nākotnē. Ērgļu novada pašvaldība atbalstīs šo jomu attīstību, veicinot nepieciešamās satiksmes infrastruktūras un meliorācijas sistēmu attīstību, nodrošinot darba tirgū nepieciešamo profesionālās ievirzes un mūžizglītību, nodrošinot kvalitatīvu un pieejamu sociālo infrastruktūru.

Šīs jomas ir:

- **Atpūtas un tūrisma pakalpojumi.** Novada ainavas un kultūrvēsturiskie resursi, tai skaitā tas, ka novadā ilgstošāk un stabilāk saglabājas sniega sega, veido nozīmīgu aktīvās atpūtas un tūrisma potenciālu. Lielā mērā šis potenciāls tika zaudēts sliktās novada sasniedzamības dēļ, līdz ar dzelzceļa līnijas Rīga – Ērgļi slēgšanu un sliktu autoceļu kvalitāti. Tomēr nākotnē, jo īpaši, ja uzlabosies autoceļu kvalitāte Ērgļu novads kļūs potenciāli aizvien pievilcīgāks aktīvās atpūtas cienītājiem un tūristiem nacionālā mērogā, un, piesaistīs aizvien vairāk klientu arī no ārvalstīm. Novadā ir perspektīvi attīstīt aktīvo tūrismu, tai skaitā attīstot ziemas sporta veidiem nepieciešamo infrastruktūru, kultūras tūrismu, lauksaimniecības tūrismu, medniecību. Nozare sniegs būtisku ieguldījumu novada ekonomikā, veicinot viesu ilgāku uzturēšanos novadā, sniedzot tiem aktīvās atpūtas un kultūras tūrisma pakalpojumus. Lielais viesu skaits novada apdzīvotajos centros nodrošinās pieprasījumu pēc sadzīves pakalpojumiem un infrastruktūras, līdz ar to uzlabojot šo pakalpojumu pieejamību arī vietējiem iedzīvotājiem.
- **Lauksaimnieciskā ražošana.** Daudzveidīgā ainava un augsnes nosaka to, ka novadā veiksmīgi attīstās vairākas lauksaimniecības nozares, perspektīva ir **lopbarības un tehnisko kultūru audzēšana, dārzenkopība, dārzkopība, graudaugu audzēšana, siltumnīcu saimniecība, ziedkopība**. Novadā attīstās lopkopība: slaucamo govju, liellopu audzēšana, novada austrumu daļā attīstās **aitkopība**. Potenciāli liela nozīme ir **bioloģiskajai lauksaimniecībai**.
- **Mežsaimniecība un kokapstrāde.** Meži aizņem vairāk nekā pusi Ērgļu novada un kalpo par neatņemamu novada skaistās kultūrainavas sastāvdaļu. Mežiem ir liela potenciāla nozīme novada ekonomikā kā rekreācijas, koksnes un citu resursu avotam, novadā attīstās kokapstrāde. Novada meži tiks apsaimniekoti ilgtspējīgi, nenoplicinot dabas resursus un saglabājot tos nākamajām paaudzēm.

Lai nodrošinātu pēc iespējas augstu pievienoto vērtību novadā iegūtajai mežsaimniecības produkcijai (galvenokārt koksnei), tiks veicināta šīs produkcijas pārstrāde uz vietas, veicinot meža īpašnieku un kokrūpniecības uzņēmēju kooperāciju, attīstot ražošanas zonas, ar mūžizglītības programmu un profesionālās ievirzes izglītības palīdzību, veicinot darba tirgus un uzņēmējdarbības iniciatīvas attīstību. Nozīmīga loma ir Ērgļu Profesionālās vidusskolas tālākajai attīstībai, veicinot uzņēmējdarbības iniciatīvu attīstību skolā. Īpaša vērība tiks pievērsta **ekoloģiskās koka būvniecības** attīstībai.

Dzīves vieta. Uzlabojoties autoceļu kvalitātei un līdz ar to – Ērgļu novada sasniedzamībai no Rīgas, kā arī, attīstoties informācijas un komunikāciju tehnoloģijām, kas rada aizvien labākas iespējas veikt darbu un iegūt izglītību attālināti, novadā saglabātā dabiskā vide un izcilie ainavas resursi, kā arī aizvien labākās nodarbinātības iespējas padarīs novadu par aizvien pievilcīgāku dzīves vietu. Novads piedāvās daudzveidīgas dzīves vietas – gan ar kvalitatīvu komunālo infrastruktūru nodrošinātus daudzdzīvokļu namus Ērgļos, gan ilgstošus sociālās aprūpes pakalpojumus, gan arī ainaviskas viensētas. Ērgļu novada pašvaldība novada iedzīvotājiem attīstīs ērtu un drošu transporta un komunālo infrastruktūru, nodrošinās kvalitatīvu un pieejamu sociālo infrastruktūru.

2) Potenciāli attīstāmās nozares

Ērgļu novadā pieejamie resursi ļauj attīstīt arī citas nozares, t.sk.:

- **Pārtikas un citas lauksaimniecības produkcijas pārstrāde.** Lai nodrošinātu pēc iespējas augstu pievienoto vērtību novadā iegūtajai lauksaimniecības produkcijai, tiks veicināta šīs produkcijas pārstrāde uz vietas, veicinot lauksaimnieku kooperāciju, attīstot ražošanas zonas, ar mūžizglītības programmu un profesionālās ievirzes izglītības palīdzību, veicinot darba tirgus un uzņēmējdarbības iniciatīvas attīstību.
- **Derīgo izrakteņu ieguve un pārstrāde, būvmateriālu ražošana.** Novadā atrodas tādi tirgū pieprasīti resursi kā smilts, smilts – grants un kūdra. Ērgļu novadā tiks veicināta atradņu īpašumtiesību statusa sakārtošana un investīciju piesaiste, lai attīstītu derīgo izrakteņu ieguvī, atradņu tuvumā veidotu ražotnes, kas no iegūtajiem dabas resursiem ražotu produkciju ar pēc iespējas augstu pievienoto vērtību, lai veicinātu videi draudzīgu ieguves procesu un izstrādāto atradņu rekultivāciju. Novadā tiks attīstīta infrastruktūra, lai veicinātu derīgo izrakteņu pārstrādi, t.sk. būvmateriālu ražošanu novada teritorijā.
- **Amatniecība.** Balstoties uz novada iedzīvotāju radošumu un vietējiem resursiem, ir iespējams radīt aizvien vairāk darba vietas un ieņēmumus arī amatniecības jomā. Veiksmīgi amatnieku uzņēmumi nākotnē var kalpot par pamatu nelielu ražotņu izveidei. Tālākai amatniecības attīstībai nepieciešams pilnveidot mūžizglītības programmas, veicināt amatnieku kooperāciju, attīstīt informācijas un komunikāciju tehnoloģijas un izglītēt amatniekus par produkcijas mārketingu, tai skaitā izmantojot internetu.

2.5. Ilgtermiņa mērķi un prioritātes

Lai sasniegtu Ērgļu novada ilgtermiņa attīstības redzējumu, ir jāsasniedz divi stratēģiskie mērķi:

SM1. „Pakalpojumi. Sadarbība. Attīstība.”

Veicināt novada attīstību un iedzīvotāju dzīves kvalitāti, uzlabojot pakalpojumu pieejamību, dažādu institūciju sadarbību, kā arī uzņēmējdarbības un tūrisma attīstību, radot labvēlīgus nosacījumus novada kā dzīves vietas izvelei.

Pamatojums: Kvalitatīvu pakalpojumu pieejamība ir viens no pamata nosacījumiem dzīves vietas izvelei dažādām iedzīvotāju grupām, īpaši jaunajām ģimenēm. Pašvaldības sniegtie izglītības, veselības aprūpes, sociālie, kultūras, brīvā laika pavadīšanas u.c. pakalpojumi ir būtiski, lai nodrošinātu iedzīvotāju dzīves kvalitāti

un palielinātu novada cilvēkresursu kapitālu.

Viens no noteicošajiem dzīves vietas izvēles faktoriem ir arī darba vietu pieejamība un iespēja iedzīvotājiem gūt ieņēmumus savu vajadzību apmierināšanai, tādēļ Ērgļu novadā ir svarīgi attīstīt uzņēmējdarbību, lauksaimniecību un izmantot tūrisma attīstības potenciālu, lai radītu jaunas darba vietas. Novadā ir pievilcīgas dabas ainavas, daudzveidīgs kultūras mantojums, tūrisma objekti un vēsturiskā atpazīstamība, kas sekmē tūristu piesaisti novadam un var kalpot par pamatu veiksmīgai tūrisma pakalpojumu sniegšanas sektora attīstībai.

Ilgttermiņa prioritāte 1.1.: Pārvaldes efektivitātes palielināšana

Ērgļu novadā tiks nodrošināta efektīva pārvaldība un novada iedzīvotājiem tiks nodrošinātas iespējas piedalīties labāko iespējamo lēmumu pieņemšanā.

Novada pārvaldes institūcijas kopīgi ar iedzīvotājiem izstrādās attīstības plānošanas dokumentus un atbalstīs iedzīvotāju iniciatīvas grupas un nevalstiskās organizācijas.

Ilgttermiņa prioritāte 1.2.: Sociālo pakalpojumu attīstība

Novada lielākā vērtība ir iedzīvotāji, viņu prasmes, iniciatīva un radošums. Ērgļu novadā tiks nodrošināti augstas kvalitātes izglītības pakalpojumi visa mūža garumā, iespēja iesaistīties saistošās kultūras un sporta aktivitātēs, kas tos iedvesmos citām radošām aktivitātēm, veicinās veselīgu dzīves veidu.

Palielinoties iedzīvotāju vidējam vecumam, novadā aizvien lielāku nozīmi iegūs veselīgs un harmonisks dzīvesveids, kas ļaus pilnvērtīgi nodzīvot ilgāku mūžu. Ērgļu novada iedzīvotāji saņems nepieciešamo atbalstu arī sirmā vecumā, kā arī situācijās, kas viņus piemeklējusi slimība vai cita nelaime.

Ilgttermiņa prioritāte 1.3.: Uzņēmējdarbības iniciatīvas un darba tirgus attīstība

Ērgļu novadā ir labs potenciāls uzsākt un veiksmīgi nodarboties ar uzņēmējdarbību – novadā ir vērtīgi dabas un kultūrvēsturiskie resursi, labas izglītības iespējas, kā arī vietējās tradīcijas. Novada labklājība nākotnē balstīsies uz daudzu veiksmīgu mazo un vidējo uzņēmumu attīstību, kurās tiks nodrošināts aizvien lielāks skaits labi apmaksātu darba vietu.

Atbilstoši novada ekonomiskajai specializācijai un darba tirgus pieprasījumam novada iedzīvotājiem tiks nodrošināti augstas kvalitātes specializēti profesionālās ievirzes un mūžizglītības pakalpojumi.

1.tabula. Ilgttermiņa mērķa Nr.1 sasniedzamie rezultāti

Rādītājs	Bāzes gads	Bāzes indikators	Sasniedzamais rezultāts 2037.gadā
Iedzīvotāju skaits novadā	01.07.2012.	3 426	> 3 400
Izglītojamo skaits novada pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs	2010./2011.m.g.	456	> 520
Sociālo pabalstu saņēmēju skaits ⁹	2010.g.	660	< 300
Bezdarba līmenis	30.04.2012.	11,9%	< 6,0%
Ekonomiski aktīvo tirgus vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem	2011.g.	64	>80
Nakšņojošo tūristu skaits novada naktsmītnēs ¹⁰	2009.g.	2 557	>10 000

SM2. „Infrastruktūra un vide”.

Saglabājot dabisko vidi, attīstīt infrastruktūru, lai uzturētu pievilcīgu dzīves telpu.

⁹Ērgļu novada attīstības programma 2013. – 2019.gadam, 1.redakcija.

¹⁰Ērgļu novada attīstības programma 2013. – 2019.gadam, 1.redakcija.

Pamatojums: Infrastruktūras, tajā skaitā transporta, kanalizācijas un ūdensapgādes infrastruktūras kvalitāte, būvju un publiskās telpas kvalitāte, kā arī vides kvalitāte ir nozīmīgākie pievilcīgas dzīves kritēriji. Ērgļu novads atrodas ģeogrāfiski izdevīgā vietā un, ņemot vērā saglabāto dabisko vidi un iedzīvotāju mobilitātes iespējas, kvalitatīva infrastruktūra sekmēs novada kā pievilcīgas dzīvesvietas lomas pieaugumu.

Ilgttermiņa prioritāte 2.1.: Transporta un satiksmes infrastruktūras attīstība

Ērta sasniedzamība ir viens no galvenajiem priekšnoteikumiem veiksmīgai Ērgļu novada attīstībai atbilstoši izvēlētajai novada specializācijai. Novadā tiks veicināta transporta infrastruktūras attīstība un tās uzturēšana atbilstoši novada iedzīvotāju un uzņēmēju interesēm, kā arī tiks nodrošināta sabiedriskā transporta pieejamība novada apdzīvotajās vietās.

Ilgttermiņa prioritāte 2.2.: Energoapgādes un komunālās saimniecības attīstība

Novada iedzīvotāju dzīves kvalitāti un uzņēmumu konkurences priekšnosacījumus lielā mērā noteiks energoapgādes un komunālās saimniecības (ūdensapgādes, notekūdeņu apsaimniekošanas, meliorācijas, atkritumu apsaimniekošanas, siltumapgādes, sakaru un komunikāciju) sistēmas. Ērgļu novadā tiks nodrošināta racionālu un efektīvu energoapgādes un komunālās saimniecības sistēmu attīstība.

Ilgttermiņa prioritāte 2.3.: Vides aizsardzība un publiskās telpas attīstība

Ērgļu novada pievilcību lielā mērā nosaka bagātais novada kultūrvēstures mantojums, daudzveidīgās dabas un ainavas vērtības un tīrā vide, kas rada īpašo novada identitāti un darba vietas. Novada pārvaldes un iedzīvotāju uzdevums ir saglabāt un izkopt šo bagāto mantojumu, saglabājot to nākamajām paaudzēm.

2.tabula. Ilgttermiņa mērķa Nr.2 sasniedzamie rezultāti

Rādītājs	Bāzes gads	Bāzes indikators ¹¹	Sasniedzamais rezultāts 2037.gadā
Pašvaldības ceļi ar melno segumu, km	2011	2,1	>50
Pašvaldības ielas ar melno segumu, km	2012	7,055	> 20
Iedzīvotāju skaits, kas izmanto centralizētu ūdensapgādes sistēmu	2010	798	> 1 500
Ūdens kvalitāte Ogres upē	2008	tīra, vāji piesārņota	tīra, vāji piesārņota

¹¹ Ērgļu novada attīstības programma 2013. – 2019., 1.redakcija.

3. Telpiskās attīstības perspektīva

Attīstot savu novada teritoriju, Ērgļu novada pašvaldība balstīsies uz agrāk izstrādātajos attīstības plānošanas dokumentos iekļautajiem nosacījumiem, pielāgojoties izmaiņām un izmantojot iespējas, ko sniegs reģiona un valsts attīstības tendences.

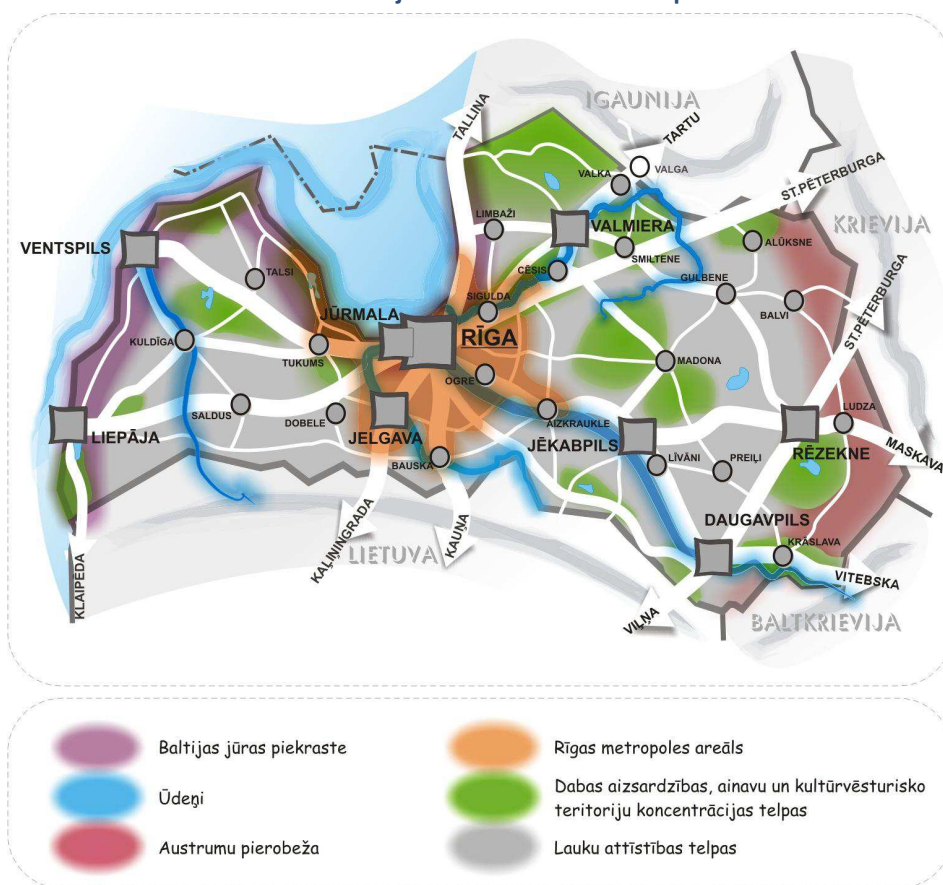
3.1. Loma reģionā un funkcionālās saites

1) Loma Latvijā un Vidzemē

Atbilstoši hierarhiski augstākajam valsts ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentam – Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai („Latvija 2030”) – par galvenajiem ekonomiskās attīstības centriem valstī kļūs lielās pilsētas, kamēr mazākas pilsētas un ciemi kalpos kā vietējas nozīmes pakalpojumu sniegšanas centri, nodrošinās darba vietas vietējā līmenī.

„Latvija 2030” ietvaros plānots, ka lauku teritorijas valstī nodrošinās resursus lauksaimniecības un mežsaimniecības produkcijas ražošanai, kvalitatīvu dzīves telpu un rekreācijas iespējas pilsētās strādājošajiem, valsts kultūrainavas un tradīciju saglabāšanu. Ērgļu novads šī dokumenta ietvaros izstrādātajā nacionālā interešu telpu kartē ietilpst „Dabas aizsardzības, ainavu un kultūrvēsturisko teritoriju koncentrācijas telpā” (sk. 9.attēlu).

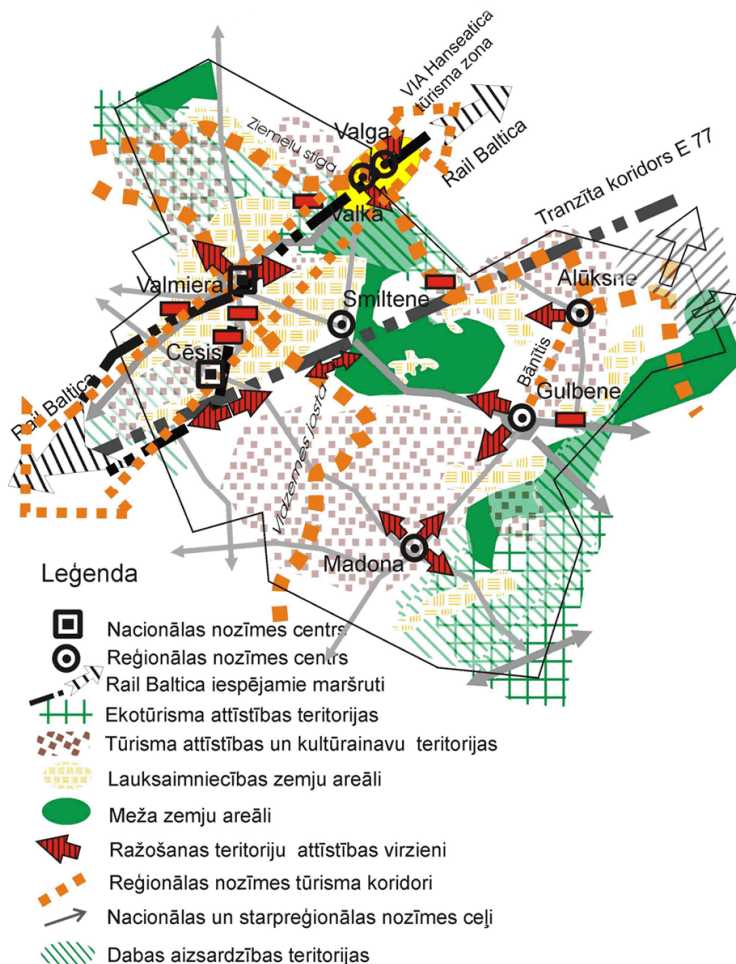
9.attēls. Latvijas nacionālo interešu telpas

Karte: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija „Latvija 2030”, telpiskās attīstības perspektīva

Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2007. – 2027. gadam ietvaros Ērgļu novads ir iekļauts „Tūrisma attīstības un kultūrainavu teritorijā”, to rietumu – austrumu virzienā šķērso nacionālas un starpreģionālas nozīmes ceļš un ziemeļu – dienvidu virzienā – reģionālas nozīmes tūrisma koridors (sk. 10. attēlu).

10.attēls. Vidzemes reģiona telpiskās struktūras vīzija

Karte: Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007 – 2027, telpiskās attīstības perspektīva

Vidzemes teritorijas plānojuma ietvaros lielākā daļa Ērgļu novada (izņemot dienvidu daļu) ir ainaviski nozīmīga teritorija, kuras attīstības mērķis ir saglabāt un nostiprināt Vidzemes ainavas daudzveidību un savdabību.

2) Funkcionālās saites

Analizējot Ērgļu novadā esošos resursus ir identificētas šādas funkcionālās saites ar blakus esošiem novadiem jomās, kurās sadarbība ir izveidojusies vai ir nepieciešams izveidot sadarbību (sk. 3.tabulu):

3.tabula. Novada funkcionālās saites

Funkcionālā ietekme	Sadarbības teritorijas	Sadarbības tēmas	Skaidrojums, slīprakstā – vadlīnijas turpmākajai sadarbībai
Izglītība	Rīga, Madonas novads, Ogres novads, Kokneses novads	Vispārējā izglītība Profesionālā izglītība	<i>Sagaidāms, ka līdz ar autoceļu kvalitātes uzlabošanu Ērgļu ciemā esošās izglītības iestādes biežāk izmantos Mazozolu pagasta iedzīvotāji.</i> Novadā atrodas Ērgļu Profesionālā vidusskola, kur profesionālo izglītību iegūst izglītojamie no novada un citām pašvaldībām. Pašvaldībai sadarbībā ar profesionālo vidusskolu jāmeklē iespējas attīstīt pie tās kompetences centru, kas specializētos ekoloģiskajā

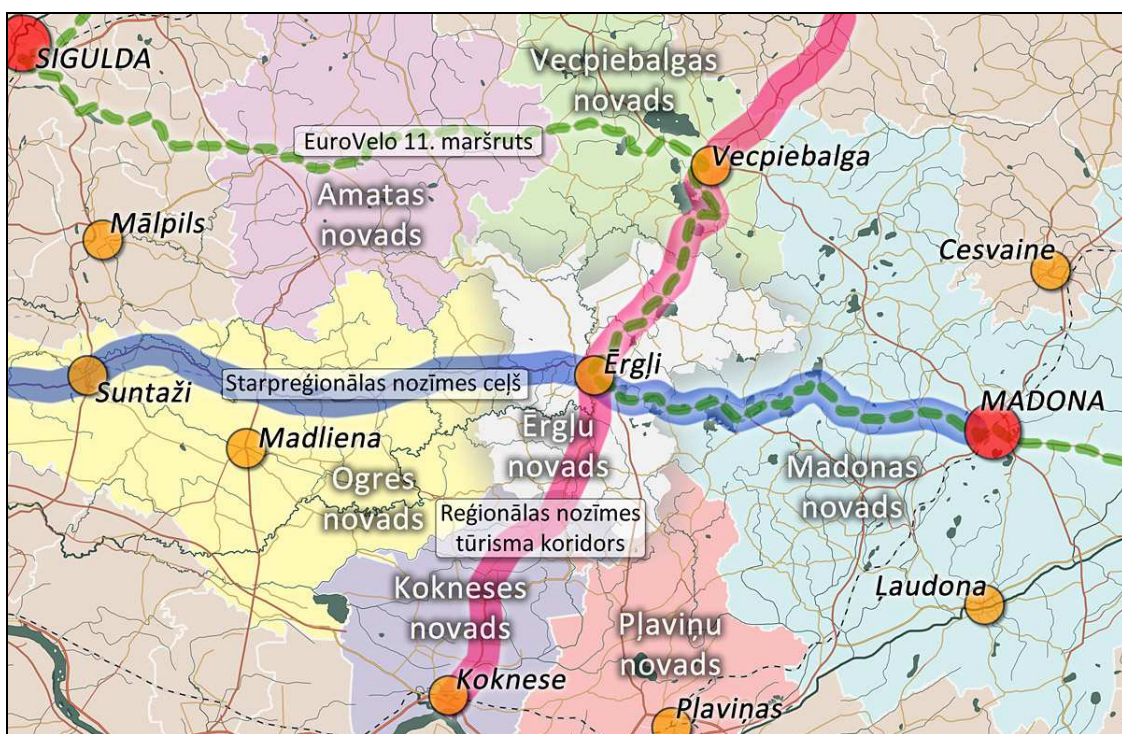
Funkcionālā ietekme	Sadarbības teritorijas	Sadarbības tēmas	Skaidrojums, <i>slīprakstā – vadlīnijas turpmākajai sadarbībai</i>
		Augstākā izglītība	Ērgļu novada iedzīvotāji augstāko izglītību iegūst ārpus novada. <i>Pašvaldībai jāveicina novadnieku – augstskolu absolventu atgriešanās Ērgļu novadā.</i>
		Mūžizglītība	<i>Izmantojot pieejamo infrastruktūru un mācībspēkus, Ērgļu novadā ir iespēja attīstīt mūžizglītības piedāvājumu, kas apmierinātu ne vien novada iedzīvotājus un darba devējus, bet arī interesentus ārpus novada.</i>
Infrastruktūra	Rīga, Madonas novads, Ogres novads, Vecpiebalgas novads, Pļaviņu novads, Kokneses novads, Amatas novads	Autoceļi	Novadu šķērso vairāki reģionālie autoceļi (P4, P31, P33, P78, P79 un P81), kuri savieno novadu ar Rīgu, Madonu, Cēsīm, Pļaviņām, Koknesi un citām apkārtnes pašvaldībām. <i>Šo ceļu kvalitāti nodrošina valsts institūcijas, taču novada pašvaldībai sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām ir jāveicina šo ceļu attīstība, ar tiem saistītās infrastruktūras attīstība.</i>
		Dzelzceļš	Novadu šķērso bijusī Rīgas – Ērgļu dzelzceļa līnija. <i>Sadarbībā ar Ogres novadu jāveicina šīs līnijas saglabāšana sabiedrības īpašumā un jāplāno tās attīstība.</i>
		Veloceliņi	Novadu teritoriju šķērso divi marķēti velo maršruti – starptautiskais maršruts „Tour de LatEst” un lokālais maršruts „Ērgļi – Viesakas – Jumurda – Ērgļi”. <i>Sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām jāveicina šo veloceliņu attīstība, ar tiem saistītās infrastruktūras attīstība un starptautiskais mārketings.</i>
		Sabiedriskais transports	Sabiedriskā transporta – autobusu – līnijas savieno Ērgļu novada apdzīvotās vietas ar Rīgu, Madonu, Cēsīm un Daugavpili. <i>Sadarbībā ar citām pašvaldībām vēlams veidot papildus reisus vakaros Rīgas virzienā un rītos no Rīgas uz Ērgļiem.</i>
		Atkritumu saimniecība	Novadā savāktos atkritumus apsaimnieko SIA „Madonas namsaimnieks”. <i>Pašvaldībai sadarbībā ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem ir jāveicina šķīrotas atkritumu savākšanas sistēmas attīstība.</i>
Kultūra un tūrisms	Kaimiņu pašvaldības un citas Vidzemes reģiona pašvaldības	Tūrisma pakalpojumi, aktīvās atpūtas iespējas	Ērgļu novadā atrodas nozīmīgi kultūrvēsturiskie un tūrisma objekti, kā, piemēram, R.Blaumaņa memoriālais muzejs „Braki”, Brāļu Jurjānu memoriālais muzejs „Menģeļi”. Novada iedzīvotāji aktīvi izmanto tūrisma un aktīvās atpūtas pakalpojumus ārpus novada. <i>Novadā kopīgi ar kaimiņu pašvaldībām un tajās esošajiem nozares uzņēmumiem ir jāattīsta tūrisma un aktīvās atpūtas piedāvājums, tā mārketings.</i>
		Kultūras pakalpojumi	Ērgļu novadā organizētos plašāka mēroga pasākumus apmeklē citu novadu un pilsētu iedzīvotāji, savukārt Ērgļu novada iedzīvotāji labprāt apmeklē kultūras pasākumus Rīgā un Madonas novadā.
Darba tirgus	Rīga, Madonas novads, Ogres novads	Nodarbinātība	Novads ir pietiekami ērti sasniedzams, lai varētu apvienot dzīvošanu Ērgļu novadā ar darbu citās pašvaldībās. Papildus motivācija šādai izvēlei ir novada ainaviskā pievilcība un drošība.
Veselības aprūpe	Ogres novads, Madonas novads, Rīga	Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība	Pašvaldības SIA „Ērgļu slimnīca” sniedz veselības un sociālās aprūpes pakalpojumus novada un citu pašvaldību iedzīvotājiem. Ērgļu novada iedzīvotāji veselības aprūpes pakalpojumus visbiežāk izmanto Madonas novadā un Rīgā.
Sociālie	Citas Latvijas	Sociālo	Ērgļu novada sociālās aprūpes centrs nodrošina ilgstošas sociālās

Funkcionālā ietekme	Sadarbības teritorijas	Sadarbības tēmas	Skaidrojums, <i>slīprakstā – vadlīnijas turpmākajai sadarbībai</i>
pakalpojumi	pašvaldības	pakalpojumu pieejamība	aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus iedzīvotājiem no visas Latvijas. <i>Novadā jāizvērtē iespēja attīstīt un paplašināt šo pakalpojumu sniegšanu, balstoties uz novadā esošajiem dabas resursiem.</i>
Pakalpojumu pieejamība	Rīga, Madonas novads	Sadzīves pakalpojumu pieejamība, iepirkšanās, bankas pakalpojumi	Papildus Ērgļu novadā pieejamiem sadzīves pakalpojumiem un iepirkšanās iespējām novada iedzīvotāji visbiežāk iepērkas, apmeklē veikalus, izmanto sadzīves un bankas pakalpojumus Rīgā un Madonas novadā. <i>Uzlabojot autoceļu kvalitāti, Ērgļos pieejamos sadzīves pakalpojumus biežāk izmantos Mazozolu pagasta iedzīvotāji.</i>

3) Sadarbība ar kaimiņu novadiem

Ērgļu novada pašvaldība ir ieinteresēta veiksmīgā sadarbībā ar kaimiņu novadiem ar mērķi veicināt savu un kaimiņu pašvaldību attīstību. Novada pašvaldība, citas institūcijas un uzņēmumi aktīvi sadarbosies ar citām pašvaldībām, meklējot veidus, kā racionāli izmantot katrā novadā esošos resursus un infrastruktūru, kā arī, lai uzlabotu transporta infrastruktūru un satiksmi uz kaimiņu novadiem. Ar kaimiņu pašvaldībām tiks koordinēta sabiedriskā transporta, izglītības, kultūras, sociālās, sporta un citas infrastruktūras attīstība.

11.attēls. Ērgļu novada kaimiņu pašvaldības un reģionālās nozīmes saites

Karte: SIA „NK Konsultāciju birojs”

Ērgļu novada kopīgo interešu (sadarbības) jomas ar citām pašvaldībām:

Amatas novads: Sadarbība kopīgā tūrisma maršrutu attīstībā.

Kokneses novads: Sadarbība profesionālās izglītības jomā ar Vecbebru profesionālās izglītības iestādi. Sadarbība izglītības, kultūras un sociālo pakalpojumu jomā, tūrisma maršrutu attīstībā.

Madonas novads: Ērgļu novadam saglabājušās ciešākas saites ar bijušā Madonas rajona centru – Madonu. Madonā atrodas vairāku valsts institūciju nodaļas, kas apkalpo arī Ērgļu novadu, Madonā atrodas komunālo

pakalpojumu sniedzēji, kas darbojas arī Ērgļu novadā (SIA „Madonas namsaimnieks”). Pašvaldības kopīgi organizē sporta pasākumus. Nākotnē šīs saiknes tiks saglabātas un padziļinātas. Īpaši nozīmīga ir sadarbība kopīgā tūrisma maršrutu attīstībā, tai skaitā velomaršruta „Tour de LatEst” attīstībā. Sadarbība aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena” attīstībā.

Ogres novads: Sadarbība pie Rīgas – Ērgļu demontētās dzelzceļa līnijas esošo pašvaldības infrastruktūras objektu apsaimniekošanā un attīstībā, kopīgā tūrisma maršrutu, tai skaitā velomaršruta „Tour de LatEst” attīstībā. Sadarbība profesionālās izglītības jomā ar novada profesionālās izglītības iestādēm. Sadarbība izglītības, kultūras un sociālo pakalpojumu jomā. Kopīga dabas parka „Ogres ieleja” apsaimniekošana.

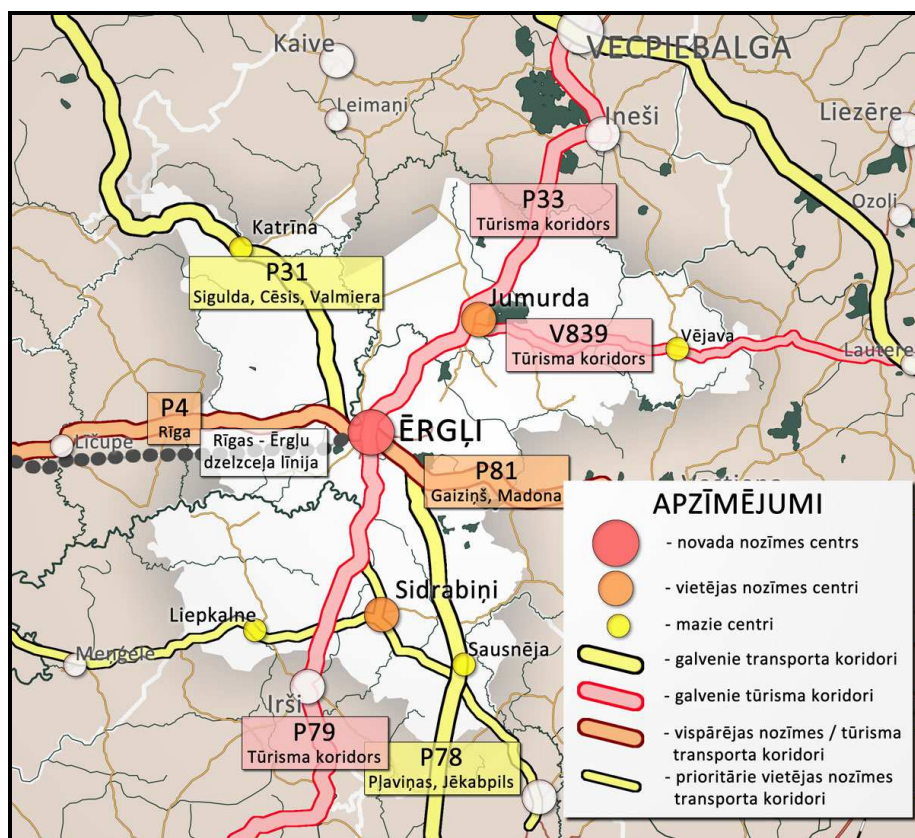
Plaviņu novads: Sadarbība, attīstot tūrisma un aktīvās atpūtas piedāvājumu, sadarbība izglītības, kultūras un sociālo pakalpojumu jomā.

Vecpiebalgas novads: Sadarbība, attīstot tūrisma un aktīvās atpūtas piedāvājumu, velomaršruta attīstībai gar P33 ceļu. Sadarbība izglītības, kultūras un sociālo pakalpojumu jomā. Sadarbība dabas lieguma „Palšu purvs” apsaimniekošanā.

3.2. Satiksmes infrastruktūra

Ērgļu novadu šķērso reģionālie autoceļi P4, P31, P33, P78, P79 un P81 (69,9 km kopgarumā), kā arī vairāki vietējie autoceļi (56,895 km kopgarumā) (sk. 12.attēlu). Šo infrastruktūru attīsta un uztur valsts institūcijas, taču šo ceļu attīstība ir būtiska gan Ērgļu novadam, gan arī kaimiņu novadiem.

12.attēls. Transporta infrastruktūras koridori Ērgļu novadā

Karte: SIA „NK Konsultāciju birojs”

Nozīmīgākie šīs transporta infrastruktūras elementi ir:

- **Reģionālais autoceļš P4 Rīga – Ērgļi.** Stratēģijas izstrādes brīdī notiek šī ceļa rekonstrukcija, kuras rezultātā būtiski uzlabosies saikne starp Ērgļu novadu un Rīgas aglomerāciju. Daļa no velomaršruta „Tour de LatEst”.

Sadarbībā ar Ogres novadu tiks veicināta šī autoceļa attīstība, apgaismojuma, veloceliņu un citas nepieciešamās infrastruktūras attīstība.

- **Reģionālais autoceļš P31 Ērgļi – Drabeši.** Potenciāla (ja ceļš būtu kvalitatīvs, asfaltēts) saikne ar Siguldu, Cēsīm, Valmieru, iekšējā saikne starp Ērgļiem un Katrīnu. Ceļš nav asfaltēts. Sadarbībā ar Amatas novadu tiks veicināta šī autoceļa attīstība, apgaismojuma, veloceliņu un citas nepieciešamās infrastruktūras attīstība.
- **Reģionālais autoceļš P33 Ērgļi – Jaunpiebalga – Saliņkrogs.** Saikne ar Vecpiebalgu, iekšējā saikne starp Jumurdu un Ērgļiem. Daļa no EuroVelo 11. maršruta. Daļa no reģionālas nozīmes tūrisma koridora. Ceļš nav asfaltēts, kas būtiski kavē tūrisma un aktīvās atpūtas attīstību teritorijā starp Ērgļiem un Inešiem. Sadarbībā ar Vecpiebalgas novadu tiks veicināta šī autoceļa attīstība, apgaismojuma, veloceliņu un citas nepieciešamās infrastruktūras attīstība.
- **Reģionālais autoceļš P78 Pļaviņas – Ērgļi.** Nodrošina saikni ar Pļaviņām, Jēkabpili, Daugavpili, iekšējo saikni starp Ērgļiem un Sausnēju. Ceļš ir asfaltēts.
- **Reģionālais autoceļš P79 Koknese – Ērgļi.** Ceļš nodrošina saikni ar Koknesi un starptautiskas nozīmes autoceļu P80, iekšējo saikni starp Ērgļiem un Liepkalni. Daļa no reģionālas nozīmes tūrisma koridora. Ērgļu novada teritorijā nav asfaltēts.
- **Reģionālais autoceļš P81 Bērzaune – Vestiena – Ērgļi.** Nodrošina saikni ar Latvijas austrumu daļu, Madonu, aktīvās atpūtas un tūrisma objektiem Vidzemes augstienē. Asfaltēts. Daļa no velomaršruta „*Tour de LatEst*” un EuroVelo 11. maršruta. Sadarbībā ar valsts institūcijām un Madonas novadu tiks veicināta šī autoceļa attīstība, apgaismojuma, veloceliņu un citas nepieciešamās infrastruktūras attīstība.
- **Vietējais autoceļš V839.** Nodrošina saikni starp Jumurdu un Lauteri, Madonu. Nav asfaltēts. Šī ceļa attīstība sadarbībā ar Madonas novadu radīs iespēju attīstīt lokveida tūrisma maršrutus, veicinās Ērgļu novada ziemeļaustrumu daļas attīstību.
- **Vietējie autoceļi starp Liepkalni, Sidrabiņiem un Sausnēju.** Nav asfaltēti. Nodrošina saikni starp novada dienvidos esošajiem ciemiem. Ceļu attīstība sadarbībā ar valsts institūcijām, Ogres un Pļaviņu novadiem radīs papildus iespējas Ērgļu novada dienvidu daļas attīstībai.

Rīgas – Ērgļu dzelzceļa līnijā sliedes ir demontētas, tomēr dzelzceļa līnija kā zemes īpašums un ainavas elements ir saglabājusies. Dzelzceļa līnija tiks saglabāta esošajā stāvoklī, tai tiks meklēts tālākais pielietojums. Ērgļu novadam ir raksturīga novada centra – Ērgļu – atrašanās novada centrālajā daļā un vairums transporta ceļu ved virzienā no / uz Ērgļiem. Ceļu kvalitāte pārsvarā ir neapmierinoša un negatīvi ietekmē novada apdzīvoto vietu un uzņēmumu konkurētspēju.

Novada attīstībai ļoti būtiska ir **ielu attīstība, gājēju ietvju, veloceliņu un apgaismojuma** izbūve novada centrā – Ērgļos un citās novada apdzīvotajās vietās.

Sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām tiks pilnveidota **ceļa zīmju sistēma**, atvieglojot pārvietošanos viesiem, tai skaitā no ārvalstīm.

Tiks izveidotas **velostāvvietas** pie pakalpojumu centriem, tūrisma un aktīvās atpūtas objektiem, darba vietām, sabiedriskā transporta pieturvietām, velosipēdu nomas pakalpojumi.

Novadā ir perspektīva **elektrotransporta** – elektrovelosipēdu un elektroautomašīnu – pielietojumam gan pašu novada iedzīvotāju vajadzībām, gan kā papildus piedāvājumam aktīvās atpūtas pakalpojumu izmantotājiem. Līdz 15 kilometrus lielumam attālumam (piemēram, Ērgļos, starp Jumurdu un Ērgļiem) piemērotos laika apstākļos perspektīvi ir elektrovelosipēdi. Novadā tiks attīstīta šo transporta līdzekļu apkalpei nepieciešamā infrastruktūra.

Ērgļu novadā tiks attīstīti sabiedriskā transporta pakalpojumi starp novada un vietējas nozīmes centriem un apdzīvotām vietām ārpus novada. Sabiedriskā transporta satiksmes kursēšanas laiks tiks pielāgots tā potenciālo lietotāju interesēm.

3.3. Ciemi un pakalpojumu klāsts

Pašreizējā situācija

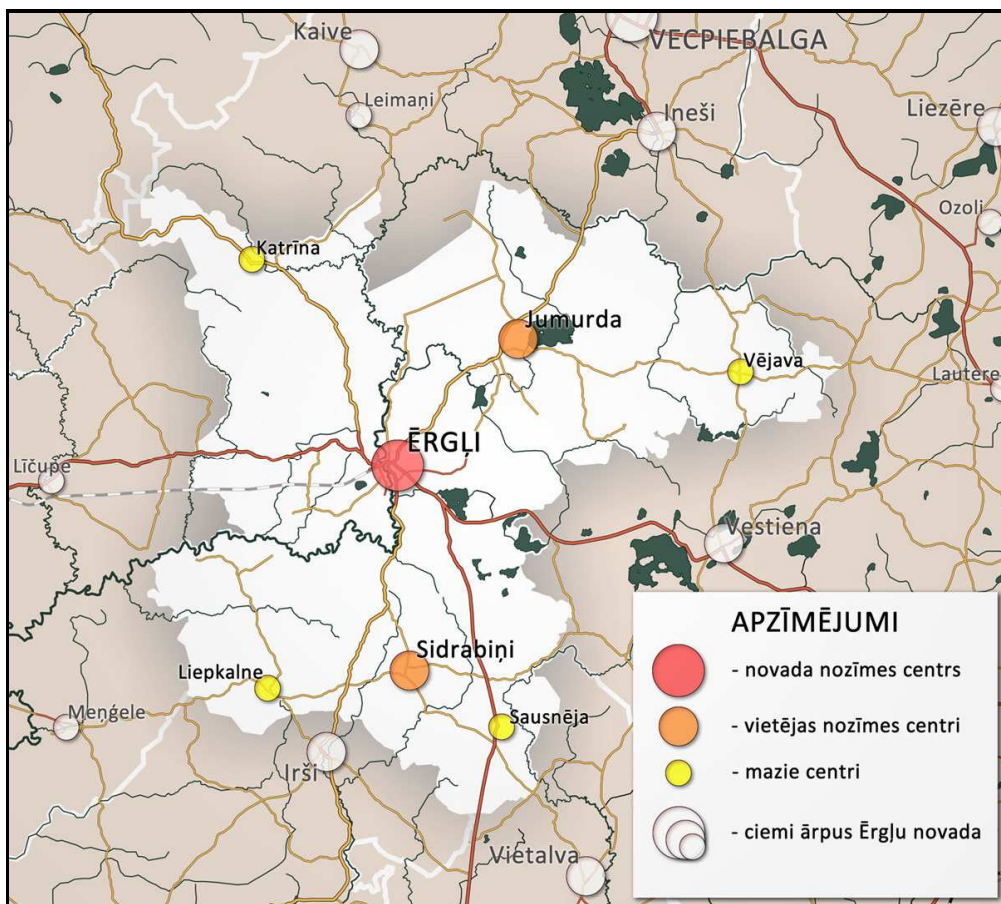
Ērgļu ciemā dzīvo vairāk nekā puse Ērgļu novada iedzīvotāju. Pārējā novada teritorijā ir 5 – 6 apdzīvotuma centri, no kuriem lielākie ir **Sidrabiņi** (daļa iedzīvotāju – sociālās aprūpes centra klienti), **Jumurda** un **Sausnēja**.

Perspektīvās apdzīvoto vietu funkcijas

Latvijā, līdzīgi kā vairumā citu pasaules valstu¹², iedzīvotāju skaita samazināšanās lauku teritorijās un mazajos ciemos ir izteiktāka, nekā lielākajos apdzīvotajos centros. Sagaidāms, ka šī tendence turpināsies un iedzīvotāju skaits turpinās samazināties arī Ērgļu novada mazajos ciemos, vairāk koncentrējoties Ērgļos. Šī iemesla dēļ ir nepieciešams plānot nākotnē pieejamo pakalpojumu klāstu Ērgļu novada apdzīvotajās vietās, lai nodrošinātu racionālu pieejamo finanšu līdzekļu izlietojumu un vienlaikus nodrošinātu novada iedzīvotājus ar nepieciešamākajiem pakalpojumiem.

Novadā tiks attīstītas vairāku līmeņu apdzīvotās vietas (sk. 13.attēlu):

13.attēls. Ērgļu novada apdzīvoto vietu perspektīvais statuss

Karte: SIA „NK Konsultāciju birojs”

- **Novada nozīmes centrs** – Ērgļi – turpinās attīstīties kā dzīves vieta un novada nozīmīgākā pakalpojumu sniegšanas vieta. Ērgļos tiks attīstīta profesionālā izglītība, veidots kompetences centrs, attīstīti ar aktīvo atpūtu un tūrismu saistītu pakalpojumu sniegšana. Ērgļu centrā tiks attīstītas publiskās apbūves un

¹²G.Martine, G. McGranahan, M.Montgomery, R.Fernandez-Castilla. *The New Global Frontier. Urbanization, Poverty and Environment in the 21st Century*. London, 2008.

pakalpojumu sniegšanas funkcionālās zonas, bet ziemeļos no ciema centra, Ogres labajā krastā tiks veicināta ražošanas objektu zonas attīstība. Gadījumā, ja Ērgļos palielināsies iedzīvotāju skaits, tiks veicināta kompaktas apbūves attīstība jau esošajās dzīvojamās apbūves teritorijās.

- **Vietējas nozīmes centri** (Jumurda, Sidrabiņi). Šo ciemu attīstība nodrošinās vienmērīgu visa novada attīstību – Jumurda atrodas ziemeļos no Ērgļiem, bet Sidrabiņi – dienvidos. Abos ciemos tiks veidoti kopienas centri, nodrošinot tajos pārvaldības, kultūras, socializācijas un informācijas iegūšanas funkcijas.
- **Mazie centri** (Katrīna, Liepkalne, Sausnēja, Vēja). Attīstāmi papildu centri. Turpmāk, mainoties iedzīvotāju skaitam un apdzīvotajā vietā sniegto pakalpojumu klāstam, ir jāvērtē Katrīnas ciema statusa saglabāšana. Vēja paša laiks ir zaudējusi ciema statusu, tomēr, lai veiksmīgi attīstītu tūrisma pakalpojumus un cita veida uzņēmējdarbību šajā novada daļā, ir nepieciešams attīstīt Vēju kā ciemu, veicinot tai iedzīvotāju piesaisti, lielāku apbūves blīvumu un pieejamo pakalpojumu klāstu.

Ērgļu novada attīstība lielā mērā balstīsies uz pakalpojumu attīstību novada centrā – Ērgļos un uzlabotu sasniedzamību starp Ērgļiem un pārējām novada apdzīvotajām vietām, attīstot **kvalitatīvu autoceļu tīklu** un iedzīvotāju nepieciešamībām atbilstošu **sabiedriskā transporta sistēmu**.

Mazākās apdzīvotajās vietās tiks attīstīti **kopienas centri** – vietas, kur ciema iedzīvotāji pulcējas sociālām aktivitātēm un iegūst informāciju, šādi apvienojot tautas namu, bibliotēku un daļēji pildot arī muzeja, uzņēmējdarbības atbalsta centra un pārvaldības funkcijas. Kopienas centru funkcijas katrā no ciemiem tiks noteiktas atbilstoši iedzīvotāju vēlmēm un nepieciešamībām, tiks izmantotas pašvaldībai piederošas telpas.

Plānojot Ērgļu novada apdzīvoto vietu attīstību, katrā apdzīvotajā centrā atbilstoši tā līmenim tiks attīstītas noteiktas funkcijas (sk. tabulu Nr.4.). Plānojot šo funkciju attīstību, tiks vērtēts, vai pēc tām ir pietiekami liels pieprasījums.

Tabula Nr. 4. Ērgļu novada apdzīvoto vietu perspektīvais statuss un pakalpojumu pieejamība

Apdzīvotā vieta	Perspektīvais statuss	Statuss un pakalpojumi 2012.gadā. <i>Slīprakstā – pakalpojumi, kurus nesniedz pašvaldība.</i>	Attīstība un pakalpojumi ilgtermiņā. <i>Treknrakstā – jauni pakalpojumi. Slīprakstā – pakalpojumi, kurus nesniedz pašvaldība.</i>
Ērgļi	Novada nozīmes centrs, ciems	Novada administratīvais centrs, 2 020 iedzīvotāji; • Pakalpojumu sniegšanas centrs (centrālā administrācija), pašvaldības informācijas punkts; • Pirmsskolas, pamata, vidējā, profesionālā un profesionālās ievirzes izglītība; • Saieta nams, bibliotēka; • Publiskā sporta infrastruktūra; • Primārā un sekundārā veselības aprūpe, <i>zobārsts, aptieka</i>; • Sociālās aprūpes pakalpojumi; • Centralizēta siltumapgāde, ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošana; • Ielu tīkls, ielu apgaismojums; • <i>Polijas iecirknis, VUGD</i>; • <i>Pasts</i>; • <i>Uzņēmumi, pakalpojumi, veikali, aptieka</i>; • <i>Naktsmītnes</i>; • <i>Sabiedriskā transporta mezgla punkts.</i>	• Pakalpojumu sniegšanas centrs (centrālā administrācija), pašvaldības informācijas punkts; • Tūrisma informācijas centrs; • Pirmsskolas, pamata, vidējā, profesionālā un profesionālās ievirzes izglītība; • Saieta nams, bibliotēka; • Publiskā sporta infrastruktūra; • Primārā un sekundārā veselības aprūpe, <i>zobārsts, aptieka</i>; • Sociālās aprūpes pakalpojumi; • Centralizēta siltumapgāde, ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošana; • Ielu tīkls, ielu apgaismojums; • Ražošanas uzņēmumu teritorija; • Kompetences / uzņēmējdarbības atbalsta centrs; • <i>Polijas iecirknis, VUGD</i>; • <i>Pasts</i>; • <i>Uzņēmumi, pakalpojumi (t.sk. elektrotransporta apkopes infrastruktūra, velonoma), veikali, aptieka</i>;

Apdzīvotā vieta	Perspektīvais statuss	Statuss un pakalpojumi 2012.gadā. <i>Slīprakstā – pakalpojumi, kurus nesniedz pašvaldība.</i>	Attīstība un pakalpojumi ilgtermiņā. Treknrakstā – jauni pakalpojumi. <i>Slīprakstā – pakalpojumi, kurus nesniedz pašvaldība.</i>
			• <i>Naktsmītnes;</i> • <i>Sabiedriskā transporta mezgla punkts.</i>
Jumurda	Vietējas nozīmes centrs, ciems	102 iedzīvotāji; • Jumurdas pagasta pārvalde; • Tautas nams, bibliotēka; • Primārā veselības aprūpe; • Centralizēta ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošana; • Ielu tīkls, ielu apgaismojums; • <i>Pasts;</i> • <i>Naktsmītnes;</i> • <i>Sabiedriskais transports;</i> • <i>Uzņēmumi, veikals, pakalpojumi.</i>	• Kopienas centrs ar Jumurdas pagasta pārvaldi, tautas namu, bibliotēku, muzeju, uzņēmējdarbības atbalsta punktu, tūrisma informācijas centru; • Publiskā sporta infrastruktūra; • Primārā veselības aprūpe; • Sociālie pakalpojumi; • Centralizēta ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošana; • Ielu tīkls, ielu apgaismojums; • <i>Pasts;</i> • <i>Naktsmītnes;</i> • <i>Sabiedriskais transports;</i> • <i>Uzņēmumi, veikals, pakalpojumi.</i>
Sidrabiņi (Sausnējas pagasts)	Vietējas nozīmes centrs, ciems	137 iedzīvotāji; • Sausnējas pagasta pārvalde; • Bibliotēka; • Sociālie pakalpojumi; • Centralizēta ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma; • <i>Pasts;</i> • <i>Sabiedriskais transports;</i> • <i>Uzņēmumi, pakalpojumi, veikali.</i>	• Kopienas centrs ar Sausnējas pagasta pārvaldi, telpām kultūras pasākumiem, bibliotēku, uzņēmējdarbības atbalsta punktu; • Sociālie pakalpojumi; • Centralizēta ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma; • <i>Pasts;</i> • <i>Sabiedriskais transports;</i> • <i>Uzņēmumi, pakalpojumi, veikali, aptieka.</i>
Katrīna (Ērgļu pagasts)	Mazais centrs, ciems	38 iedzīvotāji; • <i>Veikals;</i> • <i>Sabiedriskais transports.</i>	• <i>Veikals;</i> • <i>Sabiedriskais transports.</i>
Liepkalne (Sausnējas pagasts)	Mazais centrs, ciems	58 iedzīvotāji; • Kultūras nams; • Centralizēta ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma; • <i>Sabiedriskais transports.</i>	• Centralizēta ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma; • <i>Sabiedriskais transports.</i>
Sausnēja (Sausnējas pagasts)	Mazais centrs, ciems	94 iedzīvotāji; • Pamatskola (pirmsskolas, pamatizglītības un speciālās izglītības programmas); • Bibliotēka, muzejs; • Publiskā sporta infrastruktūra; • Ambulance; • Centralizēta ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma; • <i>Sabiedriskais transports;</i> • <i>Uzņēmumi, pakalpojumi, veikali.</i>	• Pirmsskolas izglītība; • Kopienas centrs ar telpām kultūras pasākumiem, bibliotēku, muzeju; • Publiskā sporta infrastruktūra; • Primārā veselības aprūpe; • Sociālie pakalpojumi; • Centralizēta ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma; • Ielu tīkls, ielu apgaismojums; • <i>Sabiedriskais transports;</i> • <i>Uzņēmumi, pakalpojumi, veikali.</i>
Vēja (Jumurdas pagasts)	Mazais centrs, ciems	• <i>Sabiedriskais transports.</i>	• <i>Veikals;</i> • <i>Sabiedriskais transports.</i>

3.4. Lauku teritorija

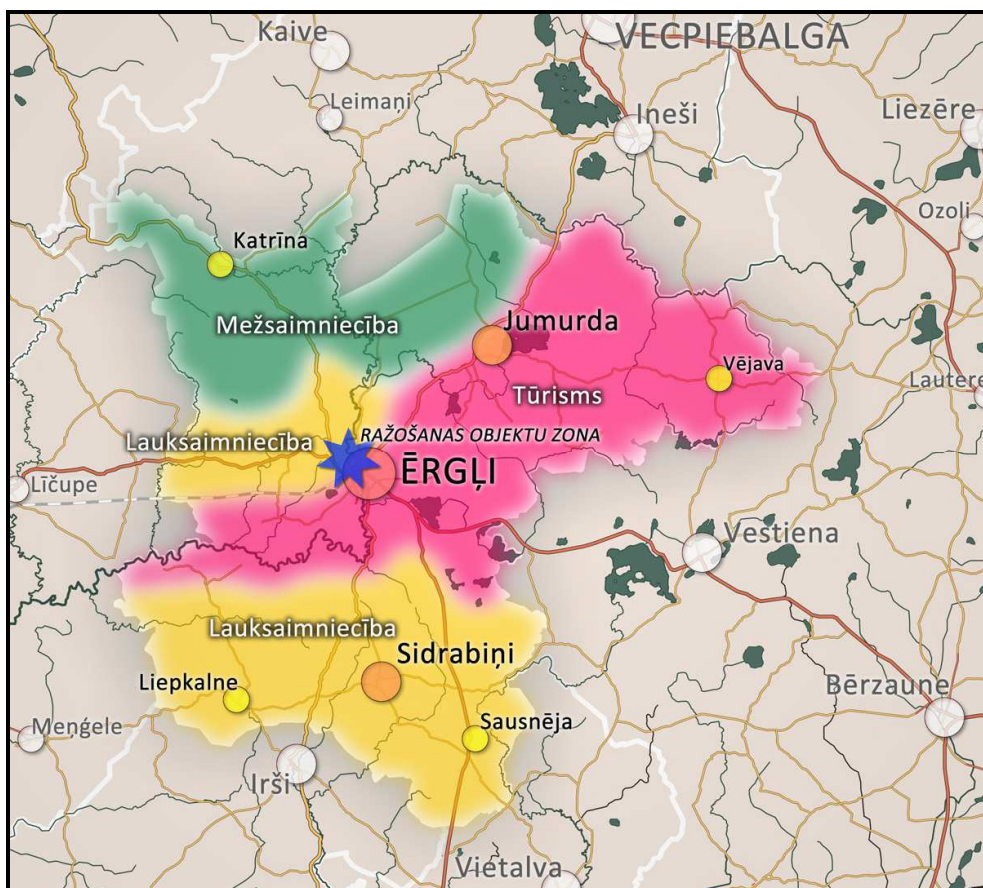
Ārpus Ērgļu novada apdzīvotajām vietām ir koncentrēti galvenie novada attīstības resursi – ainavas resursi, ūdeņi, meži, lauksaimniecības zeme, derīgie izrakteņi. Tieši lauku teritorijas vērtības nosaka Ērgļu novada īpašo kultūras identitāti.

Funkcionālās telpas

Ērgļu novada lauku teritorijā tiek izdalītas šādas trīs galvenās telpiskās struktūras attīstības funkcionālās telpas (sk. 14.attēlu):

- Tūrisma attīstības teritorijas;
- Lauksaimniecības attīstības teritorijas;
- Mežsaimniecības attīstības teritorijas.

14.attēls. Nozīmīgākās funkcionālās telpas Ērgļu novadā

Karte: SIA „NK Konsultāciju birojs”

Atbilstoši valstī izveidotajam īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklam Ērgļu novadā ir izdalāma arī **dabas aizsardzības teritoriju funkcionālā telpa**, kura ir apsaimniekojama atbilstoši katrai teritorijai izstrādātajam dabas aizsardzības plānam un individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

Katrā funkcionālajā telpā noteiktās vadošās funkcijas būs prioritāras un citas pakārtotās funkcijas nedrīkstēs būt pretrunā vai apdraudēt galveno funkciju, bet vienlaikus katrā funkcionālajā telpā tiks nodrošināta dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma un vides kvalitātes saglabāšana un aizsardzība. Katrā funkcionālajā telpā ir jāievēro šādi telpiskās attīstības pamatprincipi:

- Tiks veicināta tradicionālā zemes izmantošanas veida un saimnieciskās darbības turpināšana, jaunajām saimniekošanas metodēm un tehnoloģijām, nesamazinot ainavas un dabas vērtības;
- Novada ainavas vērtības tiks uzturētas un koptas, nepieļaujot vērtīgāko skatu punktu aizaugšanu un ainaviskās vietās veidojot jaunus skatu punktus, nepieļaujot ainavu degradējošu būvju un infrastruktūras attīstību;
- Tiks veicināta Vidzemei tradicionālās apbūves rakstura, viensētu un to grupu, siluetu, formu, mērogu, būvniecības tradīciju saglabāšana.

Tūrisma attīstības teritorijās tiks ievēroti šādi pamatprincipi:

- Publiskā infrastruktūra tiks plānota un attīstīta tā, lai veicinātu videi draudzīgu un konkurētspējīgu aktīvās atpūtas un tūrisma pakalpojumu attīstību;
- Tiks sekmēta ar tūrismu un aktīvo atpūtu saistītu, novada identitātei atbilstošu uzņēmumu attīstība, vienlaikus nodrošinot ainavas, dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu nākamajām paaudzēm;
- Tiks nodalītas augstas intensitātes tūrisma teritorijas un intensīva tūrisma attīstība ārpus šīm teritorijām netiks pieļauta. Augstas intensitātes tūrisma teritorijas būs labi saistītas ar reģionālas nozīmes autoceļiem un sabiedriskā transporta tīklu.
- Tūrisma pakalpojumu un infrastruktūras attīstība tiks koordinēta ar kaimiņu pašvaldībām.

Lauksaimniecības attīstības teritorijās tiks ievēroti šādi pamatprincipi:

- Publiskā infrastruktūra tiks plānota un attīstīta tā, lai veicinātu videi draudzīgas un konkurētspējīgas lauksaimniecības attīstību;
- Lauksaimniecībā izmantojamo zemju transformācija tiks pēc iespējas ierobežota;
- Tiks sekmēta lauksaimniecības uzņēmumu attīstība, izmantojot konkurētspējīgas, videi draudzīgas un modernas saimniekošanas metodes;
- Vietās ar augstu ainavisko un ekoloģisko vērtību tiks veicināta bioloģiskās lauksaimniecības attīstība;
- Ar lauksaimniecības produkcijas pārstrādi saistītās rūpnieciskās aktivitātes ieteicams koncentrēt ražošanas zonās pie apdzīvotām vietām.

Mežsaimniecības attīstības teritorijās tiks ievēroti šādi pamatprincipi:

- Meži tiks apsaimniekoti atbilstoši vides un dabas aizsardzības prasībām;
- Publiskā infrastruktūra tiks plānota un attīstīta tā, lai veicinātu videi draudzīgas un konkurētspējīgas mežsaimniecības attīstību;
- Meža zemju transformācija tiks pēc iespējas ierobežota;
- Izstrādātajās platībās mežs tiks atjaunots un kopts;
- Neizmantotās lauksaimniecības zemes tiks apmežotas;
- Ar mežsaimniecību saistītās rūpnieciskās aktivitātes ieteicams koncentrēt ražošanas zonās pie apdzīvotām vietām.

4. Īstenošana un uzraudzība

Lai īstenotu Ērgļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un sekotu tās ieviešanai, Ērgļu novada pašvaldība regulāri, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, aktualizēs ilgtspējīgas attīstības stratēģijai pakārtotus vidēja termiņa plānošanas dokumentus – Ērgļu novada **attīstības programmu** un Ērgļu novada **teritorijas plānojumu**. Ērgļu novada attīstības programmā noteiktie vidēja termiņa mērķi un rezultatīvie rādītāji ir saskaņoti ar Ērgļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktajiem ilgtermiņa mērķiem un rezultatīvajiem rādītājiem, lai nodrošinātu to, ka:

- attīstības programma ir vērsta uz ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ieviešanu;
- novērtējot attīstības programmas ieviešanu, vienlaikus tiktu novērtēta arī ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ieviešana.

Informāciju par ilgtspējīgas attīstības stratēģijas rezultatīvo rādītāju izpildi apkopos Ērgļu novada pašvaldības administrācija, iekļaujot to novada publiskajā gada pārskatā. Informācija tiek iegūta, pieprasot nepieciešamo informāciju no pašvaldības iestādēm, aģentūras, nodaļām. Reizi trīs gados publiskie gada pārskati tiks papildināti ar **pārskatu par Ērgļu novada telpiskās attīstības perspektīvas īstenošanu**.

Rezultatīvo rādītāju sarakstu un sasniežamos rezultātus var pārskatīt, veikto saraksta un rezultātu izmaiņu pamatojumu iekļaujot publiskajā gada pārskatā.

Pielikums. Nr.1.

Stratēģiskie mērķi un ekonomiskā specializācija Ērgļu novada kaimiņu pašvaldībās

Tabula Nr. 5. Ērgļu novada blakus esošo pašvaldību stratēģiskie mērķi un specializācijas¹³

Pašvaldība	Stratēģiskie mērķi	Specializācija
Amatas novads	Amatas novada attīstības programma 2013. – 2019.gadam , 1.redakcija: SM1 – Inovatīva uz atjaunojamiem resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide; SM2 – Kvalitatīva infrastruktūra un komunālie pakalpojumi, labiekārtota dzīves telpa; SM3 – Sabiedrība – paaudžu saliedēta, informēta, aktīva, izglītota un radoša, uz kultūras vērtībām balstīta.	Amatas novada attīstības programma 2013. – 2019.gadam , 1.redakcija: <i>Eiropā, pasaulē:</i> Mājoklis (Amatciems), Eko produkcija, Veselības takas, veselīgs dzīvesveids un ekoloģiska vide, Rūpnieciskā ražošana; <i>Latvijā:</i> Eko produkcija, Veselību stiprinoša un atjaunojoša vide (veselības takas), Atraktīvs un daudzveidīgs tūrisms (Rakši), Radošās industrijas; <i>Vidzemē:</i> Kokapstrāde ar augstu pievienoto vērtību, Lauksaimniecība, Atraktīvs un daudzveidīgs tūrisms (Rakši), Derīgie izrakteņi (grants, smilts).
Kokneses novads	Kokneses novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2037.gadam , 1.redakcija: SM1 – Moderna un efektīva pārvalde SM2 – Uzņēmējdarbībai labvēlīga vide SM3 – Izglītības, kultūras un sporta iespējām bagāta vide SM4 – Droša, sakārtota un veselīga vide	Kokneses novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2037.gadam , 1.redakcija: <i>Latvijas mērogā:</i> tūrisms, biškopība; <i>Zemgales mērogā:</i> izglītība (profesionālā, vidējā un pamatzglītība), lauksaimniecība, mežsaimniecība, medniecība.
Madonas novads	Madonas pilsētas attīstības programma 2013. – 2037.gadam (1.redakcija): SM1 – Madonas novads - pašpietiekams, ar attīstītu uzņēmējdarbību, kas nodrošina produktus un pakalpojumus ar augstu pievienoto vērtību radīšanu, balstoties uz inovatīvām tehnoloģijām un savstarpējo sadarbību. SM2 – mērķis vērsts uz iedzīvotāju, īpaši jauniešu atgriešanos novadā, nodrošinot augstu dzīves kvalitāti, kultūras, izglītības, sporta, atpūtas u.c. iespējas. SM3 – dabiska, droša dzīves vide ir balstīta uz gudru, ilgtspējīgu dabas un dabas resursu apsaimniekošanu, saglabājot tās unikalitāti un augsto kvalitāti.	Madonas pilsētas attīstības programma 2013. – 2037.gadam (1.redakcija): · lauksaimniecība (praktiski visa novada teritorija, izņemot pilsētu); · mežsaimniecība un kokrūpniecība (praktiski visa novada teritorija); · tūrisms (galvenokārt Vidzemes augstienes daļa); · pakalpojumi (galvenokārt Madonas pilsēta, kā arī pagastu centri); · dabas kapitāla pārvaldība (visa novada teritorija); · radošās industrijas (visa novada teritorija ar akcentu uz Madonas pilsētu).
Ogres novads	Ogres novada attīstības programma 2011. – 2017.gadam: (1) veicināt Ogres novada ekonomisko izaugsmi un uzņēmumu konkurētspējas paaugstināšanos;	Ogres novada attīstības programma 2011. – 2017.gadam: Derīgo izrakteņu izmantošanas potenciāls, augļu, dārzeņu audzēšana, gaļas un piena lopkopība, radošās nozares, tūrisma attīstības potenciāls.

¹³ Informācija apkopota no internetā publiski pieejamajiem pašvaldību plānošanas dokumentiem

(2) attīstīt novada cilvēkresursu potenciālu;
(3) nodrošināt vidi saudzējošu augstu dzīves kvalitāti.

Pļaviņu novads

Pļaviņu novada Attīstības programma 2012. – 2018.gadam:

(1) Uzņēmējdarbības attīstība;
(2) Iedzīvotāju dzīves kvalitātes attīstība.

Vecpiebalgas novads

Vecpiebalgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 1.redakcija:

1.mērķis: Labklājīga sabiedrība;
2.mērķis: Sakārtota un pievilcīga vide;
3.mērķis: Attīstīta uzņēmējdarbības vide.

Pļaviņu novada Attīstības programma 2012. – 2018.gadam:

(1) Lauksaimniecība, mežizstrāde; (2) Ieguves rūpniecība, pārstrāde; (3) Loģistika; (4) Aktīvā atpūta; (5) Pakalpojumi tūristiem.

Vecpiebalgas novada attīstības programmas 2012 – 2018.gadam 1.redakcija:

Latvijas mērogā: lauku attīstības teritorija ar unikālu dabas un kultūrvēsturisko mantojumu; Tūrisma un rekreācijas centrs;
Vidzemes plānošanas reģionā: Tūrisma un rekreācijas centrs; Vecpiebalga – viens no 25 Vidzemes reģiona novada nozīmes pakalpojumu centriem.

Pielikums. Nr.2.

Scenāriju analīzes semināra rezultāti

2012.gada 4. – 5. oktobra semināra ietvaros tika analizēti trīs Ērgļu novada ilgtermiņa attīstības scenāriji – „Lauksaimnieku” (balstās uz lauksaimniecības attīstību), „Ekobūvnieki” (balstās uz Ērgļu novada kā ekoloģiskās būvniecības centra attīstību) un „Atpūta” (balstās uz tūrisma un rekreācijas attīstību novadā).

Seminārā piedalījās 16 dalībnieki – Ērgļu novada pašvaldības iestāžu un administrācijas vadītāji. Dalībnieki veica scenāriju analīzi, katram no tiem nosakot:

- 1) Aktuālākos veicamos darbus scenārija ieviešanai;
- 2) Scenārija īstenošanas telpiskos aspektus (atainojot tos uz novada kartes);
- 3) Scenārija pozitīvās iezīmes („plusus”);
- 4) Scenārija negatīvās iezīmes („mīnus”).

„Lauksaimnieku” scenārija analīze

Veicamie darbi:

- Lauksaimnieku atbalsta programmas izstrāde;
- Informatīvi izglītojošs atbalsts;
- Speciālistu piesaiste konkrētai nozarei, investīciju iegūšana mājražošanai un pārtikas ražošanai;
- Nodokļu atlaides;
- Pašvaldības zemju transformācija, noma;
- Atbalsts nozarei nepieciešamās infrastruktūras attīstībai un uzturēšanai (ceļi, ūdenssaimniecība, meliorācija);
- Medību likumdošanas izmaiņas, jo īpaši, lai veicinātu mežacūku medības;
- Nodrošināt, ka valsts / ES atbalstu saņem tie, kas patiesi nodarbojas ar lauksaimniecību;
- Lauksaimniecībā grūti apstrādājamās zemes izmantošana energokoksnes (kārklu) audzēšanai;
- Lauksaimniecības produktu izmantošana tūrisma produktu radīšanai.

Telpiskais izvietojums:

- Lauksaimniecība attīstāma galvenokārt teritorijās ap Liepkalni un starp Ērgļiem un Katrīnu.

„Plusi”:

- Iespēja uz vietas ražot ekoloģiski tīru pārtiku;
- Pozitīva novada atpazīstamība;
- Sakopta vide;
- Darba vietu skaita pieaugums;
- Pilnvērtīgāka zemju platības izmantošana;
- Ģimeņu saišu stiprināšanās.

„Mīnusi”:

- Trūkst cilvēkresursu;
- Lēns attīstības process;
- Mežacūkas pašlaik kavē lauksaimniecības attīstību;

- Nolietota nozarei nepieciešamā infrastruktūra;
- Attīstot sektoru ir iespējama gaisa kvalitātes pasliktināšanās.

„Ekobūvnieku” scenārija analīze

Veicamie darbi:

- Pilnveidot Ērgļu arodvidusskolā piedāvāto izglītības programmu klāstu un kvalitāti (piem. ekorotaļlietas);
- Pašvaldības apbūves noteikumos iekļaut novada prioritāti – ekobūves;
- Izveidot / izvietot novadā ekobūvju paraugus;
- Dalība nozares izstādēs, mārketinga aktivitātes;
- Iniciatīvas grupu izveide koncepcijas izstrādei, iekļaujot grupā kvalificētus nozares speciālistus;
- Ekociemata izveide uz pašvaldības zemes, kur pieejamās telpas tiek izīrētas, pastāvīgi vai sezonāli apdzīvojamās;
- Atbalsts novadniekiem – studentiem, palīdzot celt viņu kvalifikāciju un motivējot tos atgriezties novadā.

„Plusi”:

- Scenārijā ietvertais attīstības izaicinājums palielinās novadnieku intelektuālo potenciālu;
- Veselīgā vidē arī cilvēks būs veselīgāks;
- Augsta novada atpazīstamība Latvijā;
- Samazināts bezdarba līmenis;
- Pieejami vietējie izejmateriāli (mežs, lauksaimniecība u.c.);
- Uzlaboti novada iedzīvotāju dzīves apstākļi;
- Novada jauniešiem iespēja apgūt perspektīvo ekobūvnieka profesiju.

„Mīnusi”:

- Augstas izmaksas;
- Novada ekonomika atkarīga no vienas nozares;
- Esošā likumdošana ierobežo pašvaldības tiesības nodarboties ar uzņēmējdarbību.

„Atpūtnieku” scenārija analīze

Veicamie darbi:

- Atbilstošu informācijas tehnoloģiju ieviešana;
- Nozarei nepieciešamās infrastruktūras pilnveide un attīstība, motivējot privātīpašniekus piedalīties šajā procesā (nodokļu atlaides, izglītošana u.c. īpašniekiem aktuālas lietas);
- Pansijas tipa atpūtas organizēšana;
- Nometņu organizēšana, sniedzot tajās pilnvērtīgu atpūtas iespēju visām mērķauditorijām;
- Ērgļu identitātes atrašana un popularizēšana;
- Pašvaldības policijas izveide;
- Alegorisku laikmetīgas arhitektūras un vides objektu izveide katrā pagastā (piemēram, Jumurdā mežacūka, Sausnējā – laimīgu vecumdienu atainojums, Ērgļos – gudrais ērglis);
- Bebru un mežacūku safari izveide.

„Plusi”:

- Attīstīta uzņēmējdarbība;
- Sakārtota ainava, infrastruktūra visā novadā, nodarbinātības pieaugums;

- Novada atpazīstamība;
- No novada pasaulē aizgājušo mākslinieku atgriešanās ar viņu darbiem;
- Pozitīvas iedzīvotāju struktūras izmaiņas (attīstoties tūrisma nozarei);

„Mīnusi”:

- Vietējiem iedzīvotājiem mainās ierastais dzīves veids;
- Varbūtēja noziedzības līmeņa paaugstināšanās;
- Paaugstinātas izmaksas, uzturot izveidotos vides objektus, ainavu;
- Negatīva iedzīvotāju vecuma sastāva izmaiņas (izveidojot pansionātus).

Pēc analīzes un rezultātu prezentācijas scenārija dalībnieki izvēlējās no piedāvātajiem trim scenārijiem vēlamāko, par to balsojot. Lielāko atbalstu guva „Lauksaimnieku” scenārijs (9 balsis), „Atpūtas” scenārijs ieguva 6 balsis un „Ekobūvnieku” scenārijs – 1 balsi.